Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ◊ TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 1996 йил 2 октябрь, чоршанба • № 78 (10.853) • Эркин нархда сотилади

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

«МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ» ЖАМОАТЧИЛИК МАРКАЗИ ҚОШИДАГИ «ОЛТИН МЕРОС» ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ ЖАМҒАРМАСИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази фаолиятини янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги Фармонига биноан халқимиз меросининг ноёб намуналарини тўплаш, авайлаб асраш, тарғиб этиш, халқимиз, айниқса ёшларимизда мустақиллик, ватанпарварлик туйғусини шакллантириш, миллий анъаналаримиз ва урф-одатларимиз давомийлигини, равнақини, уларнинг умуминсоний қадриятлар билан уйғунлашиб боришини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Республика «Маънавият ва маърифат» маркази қошида «Олтин мерос» халқаро хайрия жамғармаси тузилгани, унинг устави Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида рўйхатдан ўтгани эътиборга олинсин.

2. «Олтин мерос» халқаро хайрия жамғармаси тугатилган Маданият жамғармаси, «Истеъдод» жамғармаси, «Ижодкорлар» жамғармаси, Миллий ва ижтимоий барқарорлик жамғармаси ҳамда «Ёдгорлик» жамиятининг барча мол-мулки ва маблағларининг ҳуқуқий вориси бўлиши маълумот учун қабул қилинсин.

3. Жамғарманинг асосий мақсад ва вазифалари:

буюк аждодларимизнинг асрлар давомида яратган бебаҳо маданий-маърифий меросини кўз қорачиғидай асраб-авайлаш, келгуси авлодларга ёдгорлик қилиб қолдириш, халқимизнинг умуминсоний қадриятлар хазинасига қўшган улкан ҳиссасини бутун дунёга қайта танитиш, уни кенг тарғиб этиб, кишиларимиз, айниқса, ёшларимиз онгига миллий ғурур, миллий ифтихор, ватанга муҳаббат ва истиқлол ғояларига садоқат туйғуларини сингдириш;

ўтмиш маданиятимизга оид қадимий қўлёзмалар, тарихий ҳужжатлар, халқ ҳунармандчилиги, амалий санъати намуналари ва тарихий-маданий қимматга молик бошқа ёдгорликларни мамлакатимизда, хорижда излаб топиш ва ўрганиш, улардан улкан меросимизнинг узвий қисми сифатида фойдаланиш;

республикадаги ва чет эллардаги маданий-маърифий ташкилотлар билан ҳамкорлик қилиш, халқаро алоқаларни ривожлантириш мақсадида турли танлов, аукцион, фестиваллар уюштириш, ижодий-илмий делегациялар алмашиш;

истеъдодли ёшларни танлаб, уларнинг ижодий камолотига моддий ва маънавий ҳомийлик қилиш;

ўз ва давлат дастурини бажариш учун маблағларнинг маълум қисмини мамлакатимиздаги ва хориждаги фаолият ҳисобидан, шу жумладан, қўшма корхоналар очиш йўли билан жамғаришдан ва уставда белгиланган бошқа хайрли ишлардан иборат эканлиги инобатга олинсин.

4. Жамғарма таъсисчилари ва ҳомийларининг ҳамда маданий-илмий жамоатчиликнинг мазкур жамғармани моддий-маънавий жиҳатлардан кенг қўллаб-қувватлаш ҳақидаги таклифлари маъқуллансин.

5. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари жойлардаги «Олтин мерос» халқаро хайрия жамғармаси бўлимларини ташкил этиш, уларни бино ва моддий-техника ашёлари билан таъминлаш масалаларини бир ой муддат ичида ҳал қилсинлар.

6. Тошкент шаҳар ҳокимлиги ва Ўзбекистон Республикаси Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш қўмитаси Тошкент шаҳар Шодлик кўчасидаги 6-уйни ҳовлиси ва ҳовлидаги барча қурилишлари билан бирга белгиланган тартибда «Олтин мерос» халқаро хайрия жамғармасига ҳақ олмасдан мулк қилиб берсинлар.

Жамғарма жойлашган бинони миллий услубда таъмирлаш ва замонавий жиҳозлаш ишларини 3 ой муддат ичида тугаллаш Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкига (Азимов Р. С.) юклансин.

7. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги (Б. Ҳамидов) жамғармага Вазирлар Маҳкамасининг заҳирасидан 10 миллион сўм миқдорида маблағ ажратсин.

Жамғарма дастурига биноан чет эллардан миллий бойликларимизни сотиб олиш учун, хорижий мамлакатларга экспедициялар уюштириш ҳамда ўзининг асосий фаолияти доирасидаги буюртмалари бўйича норезидентлар билан ҳисоб-китоб қилиш учун мўлжалланган миллий сўмни эркин муомаладаги валюталарга айирбошлаш ҳал этилсин.

8. Белгилаб қўйилсинки, жамғарма, унинг бўлимлари ва унга қарашли корхоналар уставида кўрсатилган мақсадлар ва вазифаларга қатъий мос келадиган фаолият йўналишлари бўйича:

ишлаб чиқариш, ташқи иқтисодий фаолият ва тижорат билан шуғулланишга ҳақлидирлар;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази фаолиятини янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги Фармонига биноан барча турдаги солиқлардан беш йил муддатга озод қилинган.

9. Жамғарма раиси моддий-маиший, транспорт ва тиббий таъминот шароитларига кўра тегишли равишда республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази раҳбарининг биринчи ўринбосарига тенглаштирилсин.

10. Оммавий ахборот воситаларига «Олтин мерос» халқаро хайрия жамғармаси фаолиятини кенг ёритиш, доимий махсус рукнлар очиш тавсия этилсин.

11. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 1965 йил 1 апрелдаги 188-сон, 1987 йил 11 декабрдаги 501-сон, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 13 январдаги 12-сон ва 1993 йил 19 майдаги 238-сон қарорлари ўз кучини йўқотган, деб ҳисоблансин.

12. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазир ўринбосари С. Саидқосимовга юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 27 сентябрь.

«БАХТ ЛТД» КЕНГАЙМОҚДА

ЯНГИБОЗОР марказига яқин жойда тикувчилик, тўқувчилик фирмаси очилармиш деган гапни эшитганимдан кейин, албатта, шу жойга ишга кираман деб кўнглимга тугиб қўйган эдим. Орадан бир ой ўтар-ўтмас, 1994 йилнинг март ойида ниятимга етдим. «Бахт ЛТД» фирмаси ўша йили кўплаб ёшларни ўз бағрига олди. Биз устозлар ёрдамида эркаклар жемпери, болалар устки кийимларини тўқиш ва тикишни ўргандик. Сифатга эътибор берганлигимиз туфайли маҳсулотларимизга талаб ортиб борди. Шу йили вилоят ҳокимлигида ўтган «Аёл ва бизнес» мавзусидаги анжуман чоғида ташкил этилган кўргазмада ҳам улар тадбиркорлар томонидан юқори баҳоланди.

Фирмамизда ўзгаришлар катта. Иш жойлари кўпайиб боряпти. У ташкил топган йили 140 киши қабул қилинган эди. Эндиликда бу рақам 220 нафарга етди. Яқинда раҳбаримиз И. Ершов олти ойлик иш якуни бўйича ҳисоботи чоғида ана шулар ҳақида гапириб берди. Ярим йилда 6 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Шу кунларда корхонанинг асосий биноси ёнига яна қўшимча бинолар қурилмоқда. Келгусида тикувчилик, тўқувчилик участкалари кенгайиши билан биргаликда бу ерда ёрдамчи хўжалик ҳам ташкил этилади. У корхонамиз ишчилари ҳамда туман аҳли учун гўшт етиштиришни кўзда тутган.

Э. ОСМОНОВА,
фирма ишчиси.

Ислоҳот одимлари

БАЛЛИ, «АНВАРШЕР»!

АБОБАКИР ота тажрибали чорвадорлардан. У ўғли Сафаралини ёнига олиб, шахсий фермер хўжалигини ташкил этадиган бўлди. Тўнғич ўғли Сафарали Одамов ўша пайтда қўшни хўжаликда бош зоотехник бўлиб ишлаётганди. Абобакир ота ўзи ва ўғлининг барча топган-тутганларини жамлаб, «Тадбиркорбанк»дан ҳам қарз кўтариб, бир ярим миллион сўм қилди-да, 228 бош қорамоли билан чорвачилик фермасини сотиб олди. Сўнгра ўғиллари Эркинжон ва Каримжонлар ҳам уларнинг сафига қўшилишди.

— Оқар сув оқмай қолса, кўлмак бўлади, болам, — деди Абобакир ота биз билан суҳбатлашаркан. — Фермани сотиб олганимизга ҳам бир йилдан ошди. Шу вақт ичида молларни тамоман ўзгартириб, наслдор зотлиларига алмаштирдик. Ҳозир сўқимга боқилаётган молларнинг ҳар бири 330—350 килодан тош босади...

Ота билан бирга фермани айландик. Моллар семиз, хашак мўл, молбоқар йигитлар дадил. Ферманинг атрофи тош девор билан ўралибди, силос ва сенажлар учун ҳандақлар қазилибди, ишчиларнинг дам оладиган хоналари қурилибди, молларни боқиш ва остларини тозалаш ишлари механизациялаштирилибди. Хуллас, ўзгариш катта. Энг муҳими молларнинг бош сони 250 тага етказилгани ҳолда яна 15 бош қўй, йилқи ва бошқа моллар ҳам олиниб, парвариш қилинаяпти. Булардан ташқари «Анваршер» деҳқон-фермер хўжалиги шу йилнинг ўзида ҳамқишлоқларига уч тоннадан зиёд гўшт сотди. Ўртачирчиқ туманидаги бўрдоқичилик базасига эса тирик вазнда ҳар килосига эллик сўмдан нарх қўйиб тўрт тонна гўшт етказиб берди. Деҳқон-фермер хўжалиги Ангрен шаҳридаги деҳқон бозорида ҳам иккита гўшт дўкони очди. Ҳафтанинг чоршанба, шанба ва якшанба кунлари бу ерда фермада етиштирилган гўшт сотилмоқда.

Абобакир отанинг айтишича, шу йилнинг охиригача фермадаги молларнинг бош сони 300 тага етаркан. Сотувга эса яна олти тонна гўшт чиқарилар экан. Бу билан оиланинг даромади яна анча кўпаяди.

«Анваршер» деҳқон-фермер хўжалиги ҳозир Оҳангарондаги пешқадам хўжаликлардан бирига айланмоқда. Келгусида уни янги истиқболлар кутяпти. Ота ва болалар маслаҳатлашиб, каттагина майдонга беда экишди, янги ерлар очиб, ғалла етиштиришди. Демак, келгуси йилдан ферма янада кенгаяди. Режа бўйича бу ерда колбаса ва бошқа гўшт маҳсулотлари тайёрлайдиган кичик цехлар ишлай бошлайди.

— Бунинг учун барча имкониятларга эгамиз, — дейди Сафарали Одамов. — Жой ҳам тайёрлаб қўйдик, қарзлардан қутулдик, яна бир неча кишини ишга оламиз, цехлар учун ускуналар харид қиламиз. Мутахассис ҳам ўзимиздан чиқади.

Мўмин ҚАЮМОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг жамоатчи мухбири.

ВИЛОЯТ ҲАЁТИ:
воқеалар, хабарлар, янгиликлар

ЎЗИМИЗНИНГ МАШИНАЛАР СОТИЛМОҚДА

ОЛМАЛИҚДА «Комилов-автохизмат» хусусий фирмаси хизматидан шаҳар ва атрофдаги қишлоқларда истиқомат қилувчи шахсий машиналар эгалари фойдаланишар эди. Яқиндан бошлаб бу фирма «ЎзДЭУавто» маҳсулоти — енгил автомашиналарни сотишни ҳам йўлга қўйди.

Шу мақсадда автосалон ташкил этилди. Унда республикамизда ишлаб чиқарилаётган барча русумли енгил автомашиналарнинг намуна нусхалари қўйилган. Дастлабки машиналар ҳам сотилди. Айниқса, «Нексиа» русумли машиналар харидоргир бўлмоқда.

— «Дамас», «Тико» автомашиналарининг ҳам бозори чаққон, — дейди фирма раҳбари Тўлқин Комилов. — Чунки улар ҳам ўзининг теник-иқтисодий кўрсаткичлари билан харидорга манзур бўлмоқда.

Ғайрат САЛИМБОЕВ.

Ўзбекистон-Болгария қўшма корхонаси «Албо» тиш пасталари ишлаб чиқаришни кенг кўламда йўлга қўйди. Суратда: қўшма корхона оператори Дамира Галеева иш устида.

Даврон АҲМАД олган сурат.

ЁШИНГИЗГА ЕТАЙЛИК, ЭШМАТ БОБО!

ЯҚИНДА Ангрен шаҳри ёнбағрига жойлашган Кўктерак кўчасида ажойиб бир қўшалоқ тўй бўлди. Бу хонадонга келганлар энг аввало Эшмат бобо Саидмуродовни бир асрлик тўйи билан муборакбод этишди.

Шу куни отанинг Абдураззоқ исмли ўғли эллик ёшга тўлди. Тўйга келганлар Марҳабо билан Дониёржонларнинг никоҳ кечасини ҳам ўтказдилар, уларга боболари ва момолари сингари узоқ умр, ували-жували бўлишни тиладилар.

Эшмат бобо Саидмуродов ҳар ким ҳавас қилса арзигулик умр йўлини босиб ўтди. У Иззатбиби момо билан олти фарзанд — беш ўғил ва бир қизни тарбиялаб вояга етказишди. Бугунги кунда Эшмат бобо набира, чевара ва эвараларининг саноғига етолмай қолди.

Теша ШЕРАЛИЕВ.

ЮРТ МАДҲИНИ КУЙЛАБ

«Маънавият ва маърифат» марказининг Пискент туман бўлими Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг беш йиллигига бағишлаб туман газетаси билан биргаликда ҳуррият қуёши нур сочган озод ва обод ўлкамизни мадҳ этувчи энг яхши публицистик асарлар ва шеърлар танловини ўтказди.

Танлов мустақиллик байрами арафасида якунланиб, унда 30 га яқин асарлар баҳоланди. Истиқлолимиз улуғланган С. Иномовнинг «Бу шундай юртки» мақоласи биринчи ўринга сазовор бўлди. М. Арслонованинг «Ватанни улар каби севайлик» номли публицистик мақоласи иккинчи ўринни ва Б. Сатторованинг «Бобур қалами етган кент» мақоласи ҳамда М. Парпиевнинг «Ватанга қасида» шеъри учинчи ўринга муяссар бўлди. Ғолиблар «Маънавият ва маърифат» марказининг махсус мукофотлари билан тақдирландилар.

Замира ТЎЛАГАНОВА.

«МЕН ЯШАШНИ ИСТАЙМАН»

ПАРКЕНТ туман марказий маданият уйи ижодий жамоаси Файзулла Хўжаев таваллудининг 100 йиллигига бағишлаб «Истиқлолга талпинган юрак» деб номланган театрлаштирилган томошани мухлислар ҳукмига ҳавола этди.

Маданият уйи ходимларидан — Гулзаҳро Эрматова, Насибахон Нишонова, Муҳаррам Пўлатовалар Файзулла Хўжаевнинг ҳаёт йўли, ижодий ишлари, Ватан равнақи учун олиб борган курашларини жонли тилда тасвирлаб бердилар.

Айниқса, драматург Маҳбуба Икромованинг «Мен яшашни истайман» номли тарихий драмасидан олинган саҳна лавҳалари томошани янада қизиқарли қилди. Кеча сўнгида Ҳусан Баротов раҳбарлигидаги «Паркент гуллари» ашула ва рақс халқ жамоаси томошабинларга ўзининг янги концерт дастурини тақдим этди.

Сабриддин САРВАРОВ.

ВИЛОЯТ ҲАЁТИ:
воқеалар, хабарлар, янгиликлар

Ҳосил—96 *Ҳосил—96*

ТЕРИМ МАШИНАЛАРИ ИШГА ТУШГАЧ...

ОҚҚЎРҒОН туманидаги «Маданият» жамоа хўжалигида пахта йиғим-терими кун сайин авж оляпти. Обиджон Абдураимов бошлиқ бригада хўжаликда пешқадам. Йиғим-теримда иштирок этаётган 70 теримчининг барчаси кунлик иш ҳажмини ошириб бажаришга эришмоқда. Лола Ғоипова, Муҳаббат Нишонова, Шарбатой Тошматова, Норхол Ниёзова, Мамлакат ва Шаҳло Самандароваларнинг ҳар бири 180 килограммга етказиб пахта териб топширяпти.

Бригадада машина билан пахта териш ҳам бошлаб юборилди.

Йўлдош Отамирзаев ва Алижон Абдураимов терим агрегатларини пахтазорга олиб кирдилар. Дастлабки куни ҳар бир машина билан бир ярим тоннадан ошириб ҳосил терилди. Машина билан пахта териш бошлангач, бригадада иш унуми кескин ошди, кунига тўрт-беш фоиздан пахта топширилмоқда. Бригада 84 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан хирмон кўтаришга жазм қилган. Ҳозир унинг жами топширган пахтаси 60 фоиздан ошиб кетди.

Хусанбой АВВАЛОВ.

• Хўжаликда бу йил, айниқса, қўл теримига алоҳида эътибор берилмоқда. Бунда Абдукарим Абдураимов бошлиқ бригада деҳқонлари барчага ўрнак бўлмоқдалар. Суратларда: кунига 170-200 килограммдан ошириб пахта тераётган Гулнора Йўлдошева ва Бўрихол Раҳматова тарози бошида; кўпминг-килограммчи теримчи Зулфия Кузаҳмедова (ўнгда).

Даврон АҲМАД олган суратлар.

Ҳосил—96

ХИРМОНГА БАРАКА

Вилоят туманларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 1 октябргача бўлган
МАЪЛУМОТ
(фоиз ҳисобида)

Биринчи устун — туманлар, иккинчи устун — бир кунда терилган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан бери

Бўка	2,72	36,02
Оққўрғон	2,56	30,02
Янгийўл	2,34	28,42
Бекобод	2,50	27,91
Чиноз	2,59	27,79
Ўртачирчиқ	2,84	25,84
Пискент	1,98	25,17
Қуйичирчиқ	2,40	23,28
Юқоричирчиқ	3,02	13,46
Вилоят бўйича	2,55	27,31
• 1995 йилда бўлган эди	3,51	51,04

«ЙЎЛТУШГАН» ОТАХОНЛАРИ

ЧИНОЗ туманидаги «Йўлтушган» жамоа хўжалигида барча аҳоли этак тақиб, далада пахта термоқда. Яқинда қишлоқнинг обрўли фахрийларидан Жалол ота Эшмуродов тенгдошларини тўпладида, улардан ўн беш кишилик бригада тузиб, хўжалик раисидан Ҳабиба Жўраева бошлиқ бригадада пахта теришга рухсат беришини илтимос қилди. Оталар илтимоси ерда қолмади. Отахонлар бригадаси ҳозир шу ерда баҳоли-қудрат пахта йиғим-теримида иштирок этяпти. Уларнинг бир кунлик терган пахтаси киши бошига 20 — 30 килограммликни ташкил этмоқда. Куни кеча Ҳабиба Жўраева ҳисоб-китоб қилиб, фахрийлар қисқа вақт ичида бир тоннага яқин пахта териб қўйганлигини айтди.

— Биз мавсум охиригача камида уч тонна ҳосил териб топширишни мақсад қилиб қўйганмиз, — дейди Жалол ота Эшмуродов. — Бу ҳам бўлса, фарзандларимизга бир мадад-да. Қишлоқдаги бошқа тенгдошларимиз ҳам аста-секин бригадамизга келиб қўшиляптилар. Ўзимизнинг машъалларимиз ҳам пайдо бўляпти. Абдураҳмон Хўжанов, Нуриддин Ғуломов, Абдулла Қўшаевлар кунига 30 килограммга етказиб, пахта топширмоқдалар.

Раҳмат, серғайрат отахонлар!

Орзиқул МАЪМУРОВ.

ТОННАСИГА — 50 СЎМ

Янгийўл туманида шу кунда 8,5 минг киши пахта йиғим-теримида иштирок этаётир. Теримчиларга зарур шароитлар яратиб берилганлиги сабабли Мирзабобоев номли, Н. Ниёзов номли, «Тинчлик», «Озод» жамоа хўжаликларида терим суръати кун сайин ошиб бораётир. Мирзабобоев номли жамоа хўжалигида терилаётган пахта ўртача 100 килограммдан тўғри келаяпти. Мавсумда 8 тонна пахта теришга аҳд қилган Мария Холбобоева ҳар куни 180 килограммдан, Турғуной Маҳкамова, Шарифа Холбобоева, Мавжуда Музаффаровалар эса 130-140 килограммдан ҳосил териб топширмоқдалар.

Туман хўжаликларида машина терими ҳам бошлаб юборилди.

Туман бўйича ҳозир кунига 80-90 тонна ҳосил машиналар бункеридан тўкилаётир. Қўлда терилган ҳар бир килограмм пахта учун 2 сўмдан, машинада терилган ҳар бир тонна ҳосил учун 50 сўмдан ҳақ тўланмоқда. Жамоа хўжаликларида терилган пахтанинг ҳисоб-китоби ҳар беш кунда чиқариб борилаяпти.

Аҳмаджон РИҲСИБОЕВ.

«ТИНЧЛИК КОРПУСИ» БИЛАН УЧРАШУВ

30 сентябрь куни Ўзбекистон Халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий уюшмасида мамлакатимиз жамоатчилиги вакиллари билан Америка Қўшма Штатларининг «Тинчлик корпуси» раҳбарияти ва унинг янги, навбатдаги кўнгиллилар гуруҳи учрашуви бўлиб ўтди.

Унда Ўзбекистон билан АҚШ ўртасидаги дўстлик муносабатлари тобора мустаҳкамланиб бораётгани, айниқса, мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовнинг шу йил ёзда Америкага ташрифидан сўнг бу алоқалар янги босқичга кўтарилгани таъкидланди. «Тинчлик корпуси»нинг мамлакатимизга ташриф буюрган янги гуруҳи халқларимизнинг маданий ва дўстлик алоқаларини янада мустаҳкамлаш йўлида хизмат қилиши қайд этилди.

ТАРИХ — ЁШЛАР МЕРОСИ

Халқаро «Олтин мерос» хайрия жамғармаси Маннон Уйғур номидаги Тошкент давлат санъат институти билан ҳамкорликда «Тарих — ёшлар мероси» мавзуида учрашув ўтказди. Унда олим ва ўқитувчилар, санъат арбоблари, маънавият тарғиботчилари — шоиру ёзувчилар қатнашди.

Учрашувда сўзга чиққанлар ота-боболаримиздан бизга мерос қолган бой тарихий ёдгорликлар, илм-фан соҳасидаги кашфиётлар, урф-одатлар ғоят катта маънавий-маърифий аҳамиятга эга эканини таъкидладилар. Вазирлар Маҳкамасининг республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази қошидаги «Олтин мерос» хайрия жамғармасини қўллаб-қувватлаш тўғрисидаги қарорида ана шу бебаҳо меросимизни кўз қорачиғидек асраб-авайлаш, айниқса, ёшларимиз онгига миллий ғурур, миллий ифтихор, ватанга муҳаббат ва истиқлол ғояларига садоқат туйғуларини сингдириш каби вазифалар белгилаб берилди. У жамғарма фаоллари, барча зиёлилар учун дастуриламал бўлиб хизмат қилиши қайд этилди.

Анжуман қатнашчилари эътиборига Марказий Осиё халқлари ҳаёти, уларнинг маданияти, анъаналари ҳақида ҳикоя қилувчи театрлаштирилган томошалар ҳавола этилди.

(ЎзА).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАСЛАҲАТХОНАСИДА

ШУ КУННИНГ МАВЗУСИ

МАҲСУЛОТЛАРДА — АКЦИЗ МАРКАЛАРИ

***КЕЧАДАН** бошлаб Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси ҳудудида акциз маркаларини жорий этишга тайёргарлик кўриш бўйича ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори кучга кирди. Савдо дўконлари пештахталарида ана шундай маркалар ёпиштирилган дастлабки маҳсулотлар пайдо бўлди. Акциз маркалари жорий этилиши белгиланган кундаги аҳвол нималарни кўрсатди? Бозор муносабатларига ўтишда муҳим тадбир ҳисобланган, давлат аҳамиятига молик бу ишга қандай тайёргарлик кўрилди?*

Ҳукумат қарорининг эълон қилинганига анча муддат бўлишига қарамай биринчи кун бу ишга кўнгилдагидек ҳозирлик кўрилмаганлигини кўрсатди. Акциз маркалари ёпиштирилган маҳсулотлар билан биргаликда бундай белгига эга бўлмаган маҳсулотлар ҳам сотувга чиқарилди. Айни ҳолат акциз маркалари билан савдо қилиш тадбирига корхона, ташкилот, идора раҳбарлари маъсулиятсизлик билан қараганлигини кўрсатди.

Хўш, акциз маркаларини жорий этиш аслида қандай бўлиши керак? Бугун нохушликлар, қоидабузарликлар авж олмасдан бурун қўйиладиган талабларини яна бир бор эслатиб ўтмоқчимиз.

Юқоридаги қарорда таъкидланганидек, 1 октябрдан бошлаб республикамизда ишлаб чиқарилган ҳамда унинг ҳудудига четдан келтирилаётган спиртли ичимликларни (пиводан ташқари) ва тамаки маҳсулотларини акциз маркаларисиз сотиш умуман ман этилади. Қарорга тўлиқ амал қилиш айтилган маҳсулотлар устидан давлат назоратини ўрнатишда муҳим аҳамият касб этади. Ушбу товарларнинг сифатсиз ва ноқонуний ишлаб чиқарилишига ҳамда келтирилишига чек қўяди. Натижада ҳозиргача савдо тизимида амал қилиб келган эскича услубларга, унинг оқибатида юз берган нохуш ҳолларга барҳам берилади. Акциз маркалари спиртли ичимликлар ва тамаки маҳсулотлари турларига қараб, бир неча хилда бўлади. Масалан, арoқ учун — яшил ранг, вино маҳсулотлари учун — қизғиш-пушти ранг, четдан келтирилган спиртли ичимликлар учун — сариқ ранг танланган. Тамаки маҳсулотлари учун ҳам бир неча турдаги маркалар мавжуд. Ўзимизда ишлаб чиқарилган фильтрли сигареталарга — оч-жигарранг, фильтрсиз сигареталарга — яшил ранг, четдан келтирилган тамаки маҳсулотларига — кўк рангдаги маркалар ёпиштирилади.

Шуни алоҳида айтиш керакки, жорий этилган маркаларда ўта нозик ҳимоя унсурлари қўлланилган бўлиб, уларни сохталаштириш деярли мумкин эмас.

Спиртли ичимликлар ва тамаки маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи уюшмалар, концернлар, бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотлар зарур акциз маркаларини ўзи рўйхатдан ўтган давлат солиқ инспекцияларига бориб буюртма берадилар. Акциз товарларини импорт қилувчилар, шу жумладан, жисмоний шахслар буюртмалар бўйича божхона хизматларига мурожаат қилишлари лозим.

Акциз маркаларини тарқатиш давлат солиқ инспекциялари ва божхона хизмати зиммасига юкланган. Улар «Пахтабанк»нинг ҳудудий бўлимлари орқали тарқатилади. Бошқача қилиб айтганда, маркалар «Пахтабанк»нинг ҳудудий бўлимлари орқали сотиб олинади.

Акциз маркалари унинг номинал қийматида яъни спиртли ичимликлар учун бир дона марка — 14 тийин, тамаки маҳсулотлари учун бир дона марка — 9 тийин қийматида сотилади. Акциз маҳсулотларини импорт қилувчилар эса бюджетга контракт қийматининг 25 фоизи миқдорида солиқ тўлаганларидан сўнг оладилар. Акциз солиғининг қолган 75 фоизи маҳсулотлар республика ҳудудига олиб келингунча ёки товарлар божхонада расмийлаштирилаётганда тўланади.

Вилоятимизда ҳам божхона омборлари ташкил этилган. Улар Тошкент туманидаги Ғ. Абдуллаев номли жамоа хўжалиги, «Гулистон» қишлоқ фуқаролар йиғини ва «Чирчиққурилиш» ҳиссадорлик жамияти ҳудудларида жойлашган. Маркаларни маҳсулотларга ёпиштириш ишлари мана шу божхона омборларида адо этилади.

Акциз маркасини сотиб олувчининг тўлов ҳужжатида тўланган маблағ «Акциз маркалари учун тўланди» деб қайд қилиниши лозим. Тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш учун руҳсат этилган ва банкда ҳисоб рақами бўлмаган жисмоний шахслар (импорт қилувчилар) солиқ ҳисобига мос равишда «Пахтабанк»нинг ҳудудий бўлимларида маркалар учун тўловларни нақд пул билан амалга оширадилар.

Акциз маркаларини ёпиштириш ҳаражатлари ишлаб чиқарувчи чиқимларига тегишли бўлади. Шу аснода маҳсулот ишлаб чиқарувчилар ва четдан келтирувчилар учун ишлаб чиқилган рақамлар тизими алоҳида аҳамиятга эгадир. Махсус рақамларга тегишли корхоналар фақат шу рақамдаги маркаларни оладилар. Масалан, «Янгийўл» агрофирмаси — 96017, «Паркентшароб» ҳиссадорлик жамияти — 96018, «Конвит» корхонаси — 96020, Фозилов номли жамоа хўжалиги — 96023 ва ҳоказо.

Акциз маркалари қатъий ҳисобда турадиган қимматли ҳужжат ҳисобланади. Уларни сақлаш ва фойдаланиш масъулияти маҳсулот ишлаб чиқарувчи корхоналар ва импорт қилувчилар зиммасига юкланади.

Акциз маркалари бўлмаган тамаки маҳсулотлари ва спиртли ичимликлар савдодан олиб ташланади. Юқоридаги қарор бандларига хилоф равишда иш тутганлар тегишли равишда жавобгарликка тортиладилар.

Айни кунларда савдо корхоналарида акциз солиғи ундириладиган маҳсулотлар қолдиғи бўйича инвентаризация ишлари тугалланди. Уни солиқ инспекцияси, молия, статистика бўлимлари, «Тошвилоятсавдо» мутахассисларидан иборат бўлган комиссия амалга оширди. Ишонамизки, спиртли ичимликлар ва тамаки маҳсулотлари билан савдо қилишдаги янгича услуб тез кунларда барча соҳаларда қарор топади.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ДАВЛАТ СОЛИҚ БОШҚАРМАСИ МАТБУОТ ХИЗМАТИ.

БИНОЛАР ЖОЗИБАСИ ЛОЙИҲАДАН БОШЛАНАДИ

Вилоят меъморчилик ва шаҳарсозлик кўрик-танловининг учинчи даври тугади

МЕЪМОРЧИЛИК ва шаҳарсозлик бўйича вилоят кўрик-танловига иккинчи йилда қўйилаётган лойиҳа ишларини муҳокама қилишда уй-жой инфраструктурасини яратиш билан боғлиқ масалаларни ҳам кўриб чиқишга тўғри келмоқда. Кўчма кенгашларда жойлардаги етакчи меъморлар, ҳокимларнинг ҳисоботлари тингланяпти, тўпланган тажриба ўзаро ўртоқлашилмоқда.

Бу галги кенгашда Оҳангарон тумани, Оҳангарон ва Ангрен шаҳарлари меъморларининг ишлари муҳокама қилинди. Бу шаҳарлар ва туманда йирик саноат корхоналари бор, табиий-иқлим шароитлари ниҳоятда жозибали. Меъморлар якка тартибда уй-жой барпо этиш, гузарлар, автобекатлар, савдо корхоналарини қуриш, марказий ва бозор майдонларини қайта таъмирлаш, қисқаси, меҳнаткашлар учун хизмат қилишга даъват этилган ижтимоий, маданий-маиший иншоотлар мажмуи билан боғлиқ бўлган кўпгина лойиҳалар кенгаш қатнашчилари ҳукмига ҳавола этилди.

Бу йил Оҳангарон туманида коммуникация тармоқларига алоҳида эътибор берилмоқда. 52 километр узунликдаги асосий ва 27 километр узунликдаги тармоқ газ қувурлари фойдаланишга топширилди. Бунинг натижасида 1350 хонадон газ билан таъминланди. Айни вақтда 75 километр электр узатиш тармоқлари барпо этилди. Яна 27 километр шундай тармоқлар яқин вақт ичида қурилади. Биргина «Дўстлик» давлат хўжалигида 1750 метр узунликдаги сув тармоғи тортилди.

Сел ва кўчкилардан зарар кўрган аҳоли ҳақида ҳам ғамхўрлик қилинмоқда. Ҳозир янги турар жойларга ажратилган 2,5 гектар майдонда фаол тайёргарлик боряпти. Айни вақтда автомобил йўллари ҳам кенг кўламда ободонлаштириляпти.

Оҳангарон шаҳрида муҳокама учун қўйилган ишлар орасида шаҳар марказида жойлашган иншоотлар гуруҳи лойиҳаси кўркамлиги билан ажралиб туради. Бу йил шаҳарнинг марказий майдони ва бозорини қайта қуриш бўйича ҳам анчагина ишлар қилинди. Уларда миллий меъморчилик анъаналарига алоҳида эътибор берилмоқда. Бундан ташқари, автобекатлар, бозор ичидаги расталарни қайта қуриш ҳам назарда тутилмоқда.

Бу яхши. Бироқ фойдаланишга топширилаётган уй-жой фонди ҳақида бундай деб бўлмайди. Шунинг учун ҳам оҳангаронлик лойиҳачилар тўртинчи кичик уй-жой мавзеси, якка тартибда уй-жой қуриш учун ўзлаштирилган 14,4 гектар ҳамда ўзлаштирилиши назарда тутилган 28 гектар майдон лойиҳасини яратиб, жуда яхши иш қилдилар. Саноат минтақасининг шаҳарга яқинлигини ҳамда экологик муаммоларни ҳисобга олиб, меъморлар гуруҳи автомобил йўлларини шаҳардан ташқарига чиқариш каби бошқа таклифларни ҳам ўртага ташлашди.

Ангрендаги хўжалик ҳисоби асосида ишловчи меъморлар гуруҳи таклиф этган лойиҳалар мавзуининг турли-туманлиги билан кенгаш қатнашчиларида катта қизиқиш уйғотди. Бунда шаҳарнинг ёш фуқаролари ҳақида алоҳида ғамхўрлик кўрсатилган. Улар учун истироҳат боғи ҳузурида болалар ўйнайдиган мажмуани барпо этиш лойиҳалаштирилган ва у қисман амалга оширилган. Шаҳар бош меъмори Е. Амирсаидовнинг айтишича, шаҳарда якка тартибда уй-жой қуриш бўйича 20 га яқин лойиҳалар жорий қилинмоқда, 2 ва 37 хонадонли уйни қуриш бошлаб юборилди.

Кенгашда амалий таклифлар ва мулоҳазалар ҳам билдирилди. Чунончи, мутахассислар шаҳарлар ва туманлар қиёфасидаги ижобий ўзгаришларни таъкидлаганлари ҳолда айрим янги меъморий ечимларнинг баҳсли эканлигини ҳам таъкидладилар. Жумладан, кўпинча шаҳарсозликнинг бош режалари инобатга олинмаяпти. Вилоят бош меъмори А. Умаров танлов материалларини таклиф этиш шаклига амал қилишга яна бир бор эътибор қаратди.

Меъморлар кўп ҳолларда амалий ёрдамни сезмаяптилар. Ваҳоланки, мутасадди ташкилотлар улар қилаётган ишларнинг аҳамиятини эътиборга олиб, ҳамкорликни кучайтиришлари ва ҳар томонлама қўллаб-қувватлашлари лозим. Шундагина шаҳарларимиз ва қишлоқларимизнинг қиёфаси ўзгариб, замон талаблари даражасида бўлади.

Н. ПЕТРАЧКОВА.

Суратда: танловга қўйилган лойиҳалардан бири.

Маҳалла етакчилари

ЎЗИМИЗНИНГ МАНСУРЖОН

Қуйичирчиқ туман «Тошовул» қишлоқ фуқаролар кенгашига қарашли «Мевазор» маҳалла қўмитаси оқсоқоли, Мансуржон Иброҳимовни ушбу ҳудудда истиқомат қилувчи ёшу қари ҳурмат билан «Ўзимизнинг Мансуржон» деб таърифлайди. Бунинг боиси бор, албатта. Сабаби — ўзи ёш бўлишига қарамасдан, кўпчиликка бош бўлиб келаётган бу йигит қишлоқ аҳолисидан ёрдамини, хизматини, фойдали маслаҳатларини асло аямайди. Шунингдек, «Тошовул» қишлоқ фуқаролар йиғини ходимларига аҳолидан маҳаллий солиқларни йиғишда яқиндан ёрдам кўрсатади.

Мансуржоннинг асли касби ҳисобчилик. Илгари Янгийўл шаҳридаги «Семурғ» дўконида сотувчи бўлиб ишлаган. Ҳозир эса ижарачи соҳибкор. Отажонов номли жамоа хўжалигининг еттинчи бўлимидан 15 гектар узумзорни ижарага олиб, меҳнат қиляпти. Давлатга узум сотиш режасини биринчилардан бўлиб ортиғи билан бажарди.

Иш билан бирга маҳалла оқсоқоли вазифасини кўнгилдагидек уддалаб келяпти. Шунга ҳам етти йил бўлди.

— Тўй ва бошқа маросимларимизнинг файзли ўтишига катта ҳисса қўшади. Қариялар ҳурматини жойига қўяди. Ўзидан ёшларни иззат қилади. Ёш бўлса-да, кўпни кўрганлиги учун барча ундан маслаҳат олади. Шу боиски кейинги йилларда маҳалламизда қўйди-чиқди кескин камайди, — дейди Раҳимжон ака Ризаев.

Султон ЕРМЕТОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ВА ЖАҲОН

ХОРИЖ БИЛАН ҲАМКОРЛИКДА

***АНГРЕН** кўмир кесмаси кончилари бу йил анча дуруст ишламоқдалар. Ярим йиллик «қора олтин» қазиб чиқариш топшириғи ошириб адо этилди. Кейинги ойларда меҳнат натижалари ҳам самарали бўлди. Кўмир қазиб чиқариш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан уч фоиз ортди.*

Бу ўз навбатида кон фаолияти молия-хўжалик кўрсаткичларининг яхшиланишига олиб келди. Кўпгина миқдорда соф фойда олинди. Шу туфайли корхонани техник қайта ускуналаш, технология жараёнларини такомиллаштириш учун имкониятлар юзага келди.

Яқинда Германиянинг «Крупп» фирмасидан янги кон экскаватори харид қилинди. Унинг чўмичининг ҳажми саккиз куб метр. Бунинг учун 2 миллион 100 минг доллар сарфланди. Лекин, бу ҳаражат қисқа муддатда қопланиши кутилмоқда ва тез орада фойда келтира бошлайди.

Экскаватор ҳар томонлама такомиллашган. Унумдорлиги ҳам шу вақтгача очиқ конда ишлатиб келинган шу турдаги машина-механизмларга нисбатан анча юқори. Унда ишлаш жуда қулай. Экскаватор машинисти толиқмайди, чанг-тўзондан муҳофаза қилинади. Машинистларнинг айтишича, «бамисоли курортда» ишлагандек бўлишяпти. Юмшоқ ўриндиқлар, микроиқлим, теварак-атрофнинг аниқ кўриниши иш шароитларини қулай қилмоқда.

— Бугунги кунда Ангрен кўмир кони Ўзбекистонда қазиб олинаётган барча шу турдаги ёқилғининг 97 фоиздан ортиқроғини бермоқда, — деб ҳикоя қилади «Кўмир» ҳиссадорлик жамиятининг бош директори Анатолий Лелека. — Ангренда очиқ кўмир конидан ташқари 9-шахта ҳам ишлаб турипти. «Подземгаз» ҳали ҳам кўмирни ер остида газга айлантириб бермоқда. Шу усул билан ишлаб чиқилган газ юксак сифатли ёқилғи ҳисобланади. Ангрен давлат иссиқлик электр станциясининг 2 та қозони шу газ билан ишламоқда. «Подземгаз» станцияси ҳар йили унинг эҳтиёжлари учун 600 миллион куб метр газ етказиб бермоқда.

Ангрен кўмир конида ёқилғини қазиб чиқаришнинг чиқитсиз технологияси жорий қилинган. Бу ерда бир тонна кўмирни қазиб олиш учун 17 тонна турли хил тоғ жинслари олинади. Бироқ бу жинслар ҳам фойдали, чунки, уларнинг асосий қисмини оҳак, каолин ва бошқа қазилмалар турлари ташкил этади. Бу ерда аниқланган кўмир заҳиралари салкам 1,9 миллиард тоннани ташкил этмоқда. Агар ҳозирги кунда Ўзбекистоннинг бундай қаттиқ ёқилғига бўлган эҳтиёжи 3 миллион тонна атрофида эканлигини ҳисобга олсак, бу кўмир кони ҳали кўп йиллар давомида халқ хўжалиги корига ярайди. Айни вақтда уни қазиб чиқаришни кўпайтириш режалари ҳам тузилмоқда. 2000 йилга бориб, унинг ҳажмини 4 миллион тоннага етказиш назарда тутиляпти.

— Шунинг учун ҳам, — деб таъкидлади Анатолий Лелека, — «Кўмир» ҳиссадорлик жамияти тармоқни қайта қуришнинг истиқболли дастурини ишлаб чиқди. Унинг қиймати 128 миллион доллар бўлади. Бу муҳим ишга хорижий фирмалар сармояларини жалб қилиш ҳам назарда тутилган. Жумладан, Американинг «Интерконтинентал коммерц» корпорацияси ва Сити-банки дастурни кредит билан таъминлайди. У саккиз йил муддатга берилмоқда. Бундан ташқари, қатор хорижий мамлакатлардан кончилик асбоб-ускуналари олиб келинади. Жумладан, Американинг «Катерпиллер» фирмаси билан жами қиймати 60 миллион долларлик, Германиянинг «Крупп» корпорацияси билан 70 миллион долларлик кон комбайнлари, экскаваторлар, бульдозерлар, бурғилаш дастгоҳлари ва бошқа шу каби асбоб-ускуналар етказиб бериш бўйича шартнома тузилди.

Ангрен кончилари истиқболга ишонч билан боқмоқдалар. Тармоқ техник жиҳатдан қайта ускунлангач, йилига 5,9 миллион тоннага етказиб юқори сифатли кўмир бериши мумкин. Бу мамлакатимизнинг талабини тўла қондирибгина қолмай, ёқилғини МДҲ давлатлари ва қўшни мамлакатларга кенг миқёсларда экспорт қилиш имконини беради.

Баҳодир ЖЎРАЕВ, Ҳамид СОБИРОВ.

ДИВИДЕНДЛАР ОШИБ БОРМОҚДА

«Оҳангароншифер» ҳиссадорлик жамияти шаҳарда пешқадам корхоналардан ҳисобланади

Жамоа республикамиз мустақиллигининг беш йиллигини муносиб ютуқлар билан кутиб олди. Бу ерда ҳар ойда 1 миллион дона шифер, 800 километр узунликдаги асбестцемент қувурлари тайёрланмоқда. Муваффақиятлар дивидендларнинг ошиб боришида алоҳида аҳамият касб этмоқда. Ўтган йили ҳар бир акциядор ўзининг битта акциясига 148 сўмдан фойда олди. Суратларда: (чапдан) ишлаб чиқарилган маҳсулотни лаборантлар Муҳаббат Ёқубова ҳамда Мамлакат Тошимбетовалар пухта назорат қилиб боришади. Ҳиссадорлик жамияти раиси Ураимқул Ирисқулов корхонада иқтисодиётни ривожлантириш, ишчиларни ижтимоий ҳимоялашга алоҳида эътибор бермоқда. Бош муҳандис Тўлаган Ойнақулов ишчилар билан мулоқотда.

Равил ШАМСИДДИНОВ олган суратлар.

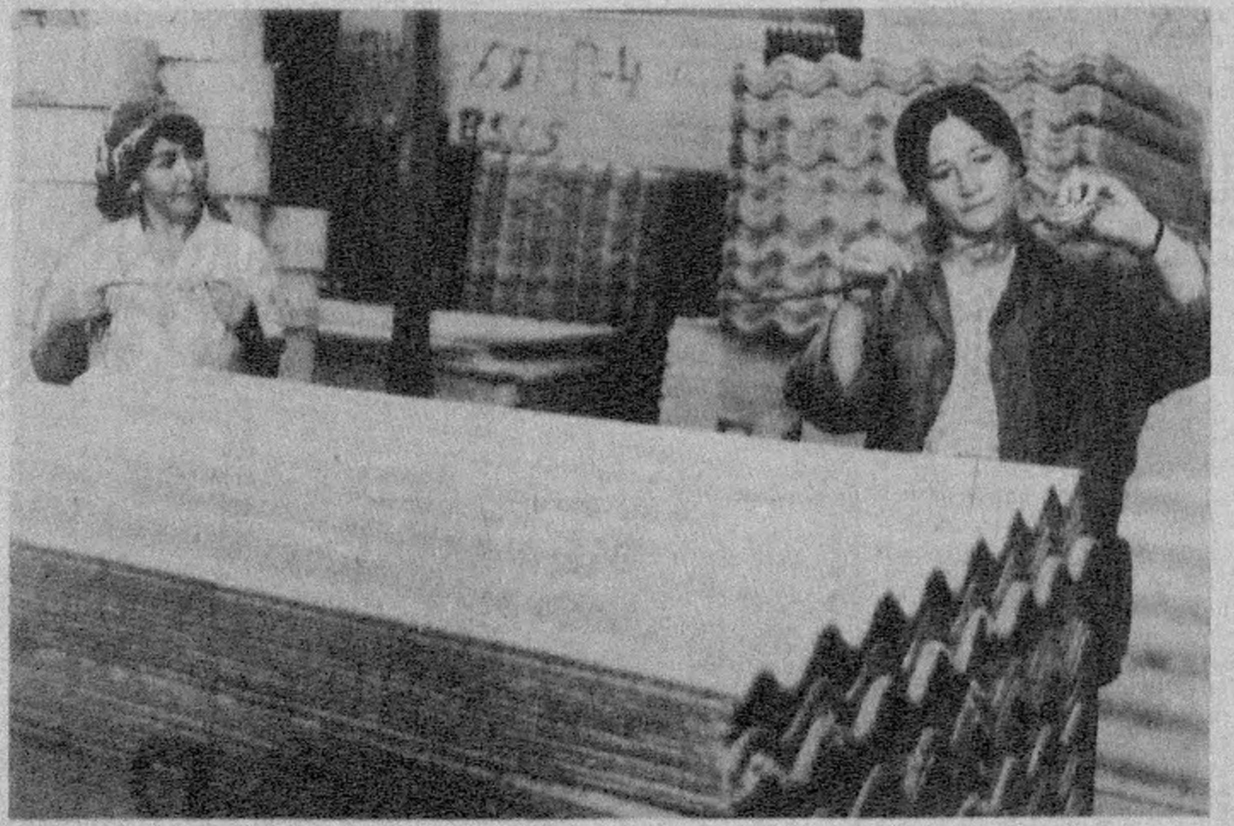

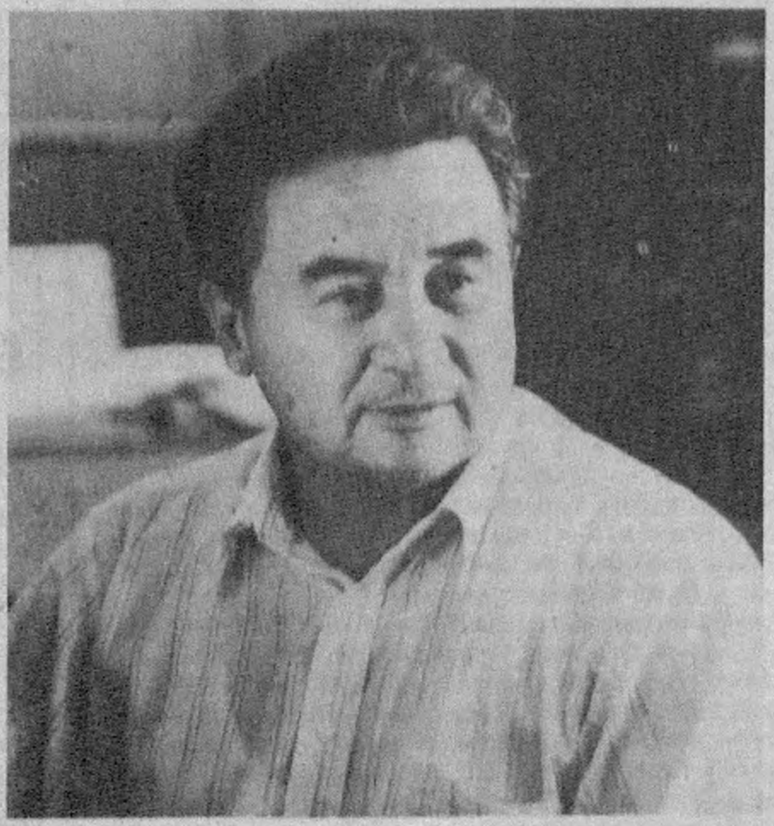

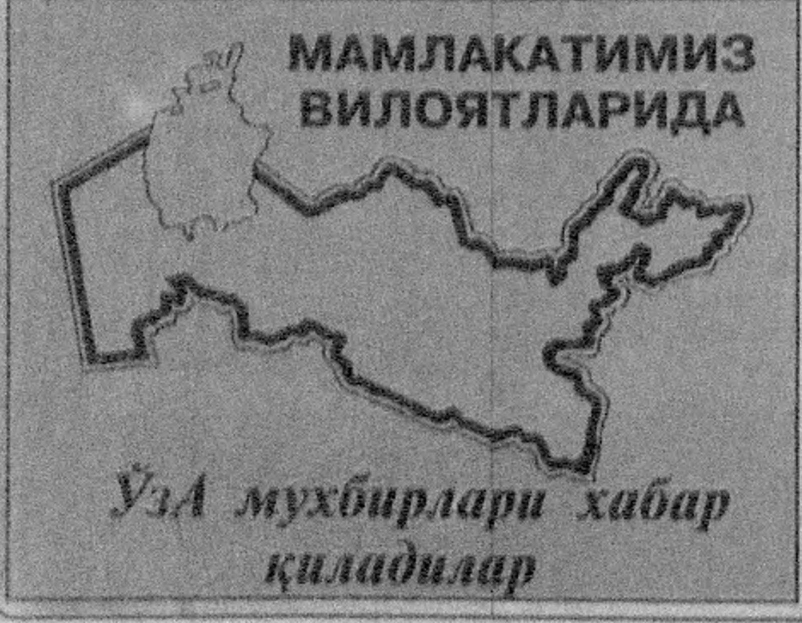

ГАЗЛИ — 40 ЁШДА

Қизилкум саҳросининг қоқ марказида Газли шаҳрига асос солинганига 40 йил тўлди. Шу давр мобайнида шаҳар уч марта табиий офат — кучли зилзилани бошдан кечирди. Халқнинг фидокорона меҳнати туфайли ҳар гал қайта тикланди. Истиқлолдан сўнг у янада катта суръатлар билан ривожлана бошлади.

Байрам муносабати билан ўтказилган тантаналарда мамлакатимизнинг турли гўшаларидан келган геологлар, меҳмонлар, жамоатчилик вакиллари иштирок этди.

Тантаналарда Бухоро вилояти ҳокими М. Раҳмонов қатнашди.

УСТ-ЮРТГА ҲАМ КЕЛДИ

Уст-Юрт бағрида қад ростлаётган улкан корхона — Қўнғирот сода заводи қурилишида кўпдан кутилаётган воқеа содир бўлди. 24 километр узунликдаги Равшан-сода заводига газ қувури тортилди. Ҳадемай завод мажмуига кирувчи ўттиздан кўпроқ корхона ва турар жойларда газ ёнади.

ТЎРТКЎЛ ПАХТАСИ — ЧЕТ ЭЛГА

Тармоқда энг пешқадам ҳисобланган Тўрткўл пахта тозалаш заводи жамоаси бозор муносабатлари талабига риоя қилган ҳолда рақобатбардош маҳсулот чиқаришга ҳаракат қилмоқда. Шу боис хориждан кўплаб буюртма олинмоқда. Куни кеча янги ҳосил толасининг дастлабки туркуми Америка ва Швейцарияга жўнатилди. Энди навбат — Туркияга. Бу йил корхонада 40 минг тонна пахта қайта ишланади.

САМАРҚАНДДА ХАЛҚАРО МУСОБАҚА

Самарқандда буюк соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишланган кикбоксинг бўйича биринчи халқаро турнир байроғи кўтарилди. Мусобақада республикамиз ва хорижий мамлакатлардан 150 нафар спортчи қатнашмоқда. Турнирни ўтказиш учун халқаро тоифадаги ҳакамлар, шунингдек, Жаҳон кикбоксинг ассоциацияси президенти Э. Фальсони (Италия), Европосиё федерацияси раиси А. Чистов (Украина) ташриф буюрди.

Мазкур мусобақанинг бу ерда ўтказилаётгани бежиз эмас. Зеро, Самарқанд жаҳон кикбоксинг ассоциацияси, шунингдек, шарқ якка кураши ва қўл жанги федерацияси аъзосидир. Бу ердан кикбоксинг ва тайбоксинг бўйича кўпгина тажрибали курашчилар етишиб чиққан. Улар жаҳон, Европа, МДҲ биринчиликларида муваффақиятли қатнашиб, бир қанча олтин ва кумуш медаллар соҳиби бўлган.

Халқаро мусобақа доирасида жаҳон ва Европа чемпион унвонини олиш учун беллашувлар ҳам бўлиб ўтади.

Қишлоқ ҳаёти: қиёсий таҳлил

ёки Республика Вазирлар Маҳкамасининг «2000 йилгача бўлган даврда Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ижтимоий инфраструктурасини ривожлантириш дастури тўғрисида»ги қарори икки масканда қандай бажарилаётгани хусусида

Яқинда Президентимиз Андижон ва Наманган вилоятларида бўлганларида хоҳ раҳбарлар, хоҳ меҳнаткашлар билан учрашмасинлар, одамлар, уларнинг турмуш шароитини яхшилаш, қишлоқни ободонлаштириш, инсонларнинг юмушини енгиллаштириш муаммоларини ҳал этиш соҳасида қандай ишлар қилинаётганлиги билан синчиклаб қизиқдилар. Қимматли фикр ва мулоҳазаларни баён этиш билан бирга бундан кейин бу борада қилиниши керак бўлган ишлар тўғрисида йўл-йўриқ ва кўрсатмалар бердилар.

Бугун биз икки тумандаги икки жамоа хўжалиги мисолида юқоридаги масалаларга қандай эътибор берилаётгани, 2000 йилгача бўлган даврда Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ижтимоий инфраструктурасини ривожлантириш тўғрисидаги Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасининг қарори асосида қандай ишлар қилингану ва қилинаётганлигини қиёсий таҳлил этишга жазм этдик. Бизга бу масканларнинг бири узоқ туманда, узоқ қишлоқда бўлса, иккинчиси пойтахтга яқин ҳудудда жойлашган бўлса, солиштириш ўринлимикин, дейишлари мумкин. Эҳтимол, бу саволда жон бордир. Лекин гап масофанинг олис-яқинлигида эмас, раҳбарнинг ташкилотчилиги-ю, тадбиркорлиги, масъулиятни чуқур сезишидадир. Шундай етакчилар фаолият кўрсатаётган жойда имкониятларни қидириш, одамларнинг қобилиятини юзага чиқариш, кўп ишларни қилиш мумкин. Биз масалага ана шу нуқтаи назардан ёндошдик.

ШАҲАРГА ЎХШАЙДИ...

Шундай қилиб, биринчи лавҳамиз Тошкент туманидаги Муҳаммаджон Фозилов номли жамоа хўжалигидан.

Хонадон соҳибининг кимлигини билмоқчи бўлсангиз, остона ҳатлаб уйига боқинг, деган нақл бор. Жамоа хўжалиги ҳам ўлкамизнинг битта оиласи-да! Қишлоқнинг бир текис, равон, асфальт ётқизилган кўчаларидан ўтиб, аллақачон газлаштирилган, сув билан таъмин этилган хонадонлар, бир-биридан шинам, гўзал қилиб қурилган турар-жойлар, марказдаги ва бошқа ҳудудлардаги озиқ-овқат, саноат моллари билан савдо қилувчи магазинлардаги тўкинсочинлик, саранжом-саришталикни кўриб завқланасан, киши. Ҳамма нарса инсон учун, инсоннинг яхши яшаб, яхши ҳаёт кечириши учун, деган шиор раҳбарларнинг асосий фалсафасига айланганлигига яна бир бор ишонч ҳосил қиласиз. Бир вақтлар мўъжазгина қилиб қурилган тиббий муолажа хонаси бугунги кунда туман миқёсида хизмат кўрсатадиган 200 ўринли шифохонага айланди. Хўжалик бу йил шифохонани қайтадан замонавий ускуналар билан жиҳозлаш ва таъмирлаш учун 2,5 миллион сўм ажратди.

Халққа хизмат кўрсатишнинг ҳамма турлари бор бу ерда. Уларда барча икир-чикирлар инобатга олинган. 2 та сартарошхона ишлайди. Одамлар ўз жамғармаларини шаҳардаги банкларга қўйиб овора бўлишмайди. Бу ерда халқ банкининг 2 та бўлими бор. Маҳаллалар кенгайиб, янги турар-жойлар қурилаётгани ҳисобга олиниб, банкнинг яна бир бўлимини очиш мўлжалланмоқда. Дорихоналарда истаганингизни топишингиз мумкин. Шунингдек, қишлоқда 2 та пойабзал таъмирлайдиган устахона, радио ва телевизорларни тузатадиган устахона, кийим-кечакларни тикадиган цехлар ҳам фаолият кўрсатмоқда.

— Ахир шундай бўлиши ҳам керак-да, — дейди Акбаржон. — Биласиз, бизнинг одамларимиз нисбатан бой яшашади. Пул бегона бўлмасин-да. Шу хизмат кўрсатиш шахобчалари-ю, тармоқларда меҳнат қилаётганлар ҳам ўзимизнинг одамлар-да.

Инсон яхши меҳнат қилгандан сўнг яхши дам олиб, ҳордиқ чиқариши ҳам ҳаётий зарурат, албатта. Лекин яширишнинг ҳожати йўқ, ҳозирги бозор иқтисоди шароитида узоқ томонларга бориб дам олиб келишнинг ўзи бўлмайди. Хўжалик мутасаддилари буни олдиндан кўра билишган экан. Хўжаликдаги Зоғариқ бўйида катта майдонда истироҳат боғи ташкил этилган. Бу ердаги мўъжазгина дам олиш хоналарида барча шарт-шароитлар бор. Жамоа хўжалиги аъзолари гуруҳ-гуруҳ бўлиб навбати билан бу ерда дам олиб, соғлиқларини тиклаб қайтишади.

Буларнинг ҳаммаси меҳнатдан. Деҳқонлар, соҳибкорлар, чорвадорларнинг ўз касбларини ардоқлаб, меҳр ва ихлос билан ишлашлари, хўжаликдаги катта-кичик раҳбарлар томонидан олиб борилаётган ташкилотчиликнинг мевасидир.

Хўжалик асосан узумчиликка ихтисослашган. Иссиқхонада йил ўн икки ой сабзавот етиштирилади. Чорвачилик фойда келтирадиган тармоққа айланганига ўн-ўн беш йил бўлди. Айни пайтда бу тармоқлардан келаётган даромадларга кичик корхоналардан тушаётган маблағ қўшилиб соф фойданинг йилдан-йилга кўпайишига омил бўлмоқда. Қишлоқ хўжалигида асосан унумли меҳнат қиладиган одамларгина фаолият кўрсатмоқда. Чунки кичик корхоналар йил сайин кўпаймоқда.

Ҳозир бу ерда шлакли ғишт, йўлга ётқизиладиган плиталар ишлаб чиқарадиган кичик корхона, 2 та узумни, битта чорвачилик маҳсулотларини қайта ишлайдиган корхоналар катта фойда келтирмоқда. Аҳолининг талаб-истаклари ҳисобга олиниб, яқинда дурадгорлик цехи ҳам иш бошлайди. Яхши бўлди, дейишмоқда жамоа аъзолари. Чунки қишлоқ кенгайиб, янги уй-жойлар барпо этилмоқда. Одамлар ёғочтахта харид қилиб, дераза ром ясатаман, деб овора бўлиб юришмайди. Буюртма бериб қўйишса бас. Бундан ўн-ўн беш йил илгари трикотаж буюмлари, резина ишлаб чиқарадиган цехлар ташкил этилиб, кейинги йилларда айрим сабабларга кўра, тўғрироғи, хом ашёнинг етишмаслиги туфайли ўз ишини тўхтатиб қўйган эди. Хўжалик раҳбарлари муаммони ҳал этишди. Эндиликда хом ашё ўз вақтида етказиб бериладиган бўлди. Бу кичик корхоналар ҳам тез кунда ўз ишини қайтадан жонлантириб юборади.

Хуллас, катта-кичик корхона-ю, цехларда айни кунларда қишлоқнинг салкам 300 дан ортиқ одами фаолият кўрсатишмоқда. Келгусида иш ўринларини янада кўпайтиришга қаратилган қўшимча тадбирларни амалга ошириш мўлжалланган.

Газ, сув, электр келмаган хонадон қолмаган ҳисоб. Яқин кунларда қишлоқдан чиқинди сувлар оқава тармоғини чиқариб юбориш ҳам кўзда тутилган. Хўжаликка ташриф буюриб, бу ердаги ишлар билан танишадиган ҳар бир киши беихтиёр «шаҳарга ўхшайди-ю, қишлоғинг сени, инсон ҳақида ғамхўрлик бундай бўптида» деб айтиши турган гап.

Инсон онгини шакллантириш, ёшларни баркамол бўлиб етишишида маънавиятнинг роли катта, албатта. Бу борада гапирар эканмиз, республика ҳукуматининг «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази фаолиятини янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги қарорини рўёбга чиқариш учун хўжаликда қандай ишлар қилинаётганлиги билан қизиқдик.

— Хўжалигимиз ҳудудида учта маҳалла қўмитаси бор. Хонадонларда маънавият билан боғлиқ ишларнинг амалга оширилишидаги масъулият асосан ана шу қўмиталар, уларнинг раислари зиммасига юклатилган. Ҳозирнинг ўзидаёқ катта ишларни бошлаб юбордик, — дейди хўжалик раиси муовини Акбаржон Сулаймонов. — Мен аминманки, бу борада кўриладиган тадбирлар ўз самарасини бермасдан қолмайди. Қишлоқ аҳлининг, деҳқону чорвадорнинг хуллас, бу ерда моддий бойлик яратиш билан банд бўлган ҳар бир кишининг ўз касбига бўлган меҳр ва садоқати яна ҳам сайқал топади. Бу, албатта, ишларимизнинг ривожи-ю, баракоти, одамларимизнинг турмуши янада яхшиланиб, қишлоғимизнинг яна ҳам обод бўлишига бир кўприк бўлади.

ГУЛИСТОНМИ ЁКИ...

Бўка туманида ҳам ривожланган, туриш-турмуши билан элга танилган бадавлат хўжаликлар, аҳолининг тинч-фаровон яшаши учун ҳамма шароитлар яратилган обод қишлоқлар кўп. Бу хўжаликларда кишиларнинг ҳеч нарсадан зорикмай яшашлари учун турли хил қурилишлар олиб боринляпти. Янги-янги кичик корхона ва цехлар, хизмат кўрсатиш устахоналари вужудга келтирилмоқда. Эндиликда ҳар бир хўжалик республика Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йилгача бўлган даврда қишлоқ ижтимоий инфраструктурасини ривожлантириш дастури тўғрисидаги қарори асосида ўз ички дастурини тузиб, ободончилик, таълим-тарбия ва соғлиқни сақлаш соҳаларидаги барча ишларни ана шунга қараб олиб боряпти.

Биз қишлоқларда ободончилик ва қурилиш соҳасида амалга оширилаётган ишлар билан танишмоқчи бўлиб, «Гулистон» жамоа хўжалигини танладик. Зеро ном ҳам кўзгу, хўжалик туриш-турмуши қандай эканлигини ўзида яққол акс эттиради. Булардан ташқари хўжалик «Кўкорол» ва «Бўстон» каби илғор, обод жамоа хўжаликлари қуршовида, одамлар дам олиб, ҳордиқ чиқарадиган қўриқхона ёнбошига жойлашган...

Қўриқхонага олиб борадиган кенг-равон асфальт йўл хўжаликнинг қоқ ўртасидан кесиб ўтган. Аммо «Гулистон» қишлоғига кираверишда йўлнинг ўнг томонида тўрт-бешта ромсиз, томсиз, пахса деворлари ёмғирдан нураган бинолар, ундан нарида эса ўнга яқин темир-бетон панелдан тикланган ярим тайёр, атрофи кимсасиз уй-жойлар киши табиатини хира қилади. Айримларининг пойдевори ёнига панеллар тахлаб қўйилган, ўт-ўланлар ўсиб ётганлигидан бу ерга кўпдан бери инсон қадами етмаганлигини сезиб олиш қийин эмас. Кейинчалик хўжалик раиси Идрис Туроновдан ушбу чала қолган уй-жойларнинг «тарихини» эшитдик.

— Бу уйлар 1992 йилда қурила бошлаган эди, — деди у. — Хўжалик хазинасида маблағ қолмагани сабабли ўша йилиёқ қурилиш тўхтатиб қўйилди. Шундан бери бу ерга бирорта ҳам киши қадам босгани йўқ...

«Гулистон» жамоа хўжалиги асосан боғ ва узумчиликка ихтисослашган. 1088 гектар ер майдони бор. 160 гектарли боғда олма, беҳи, шафтоли, узум етиштирилади. Ўтган йилдан бошлаб қишлоқ аҳли пахтачиликка ҳам қўл урди — дастлаб 100 гектар ерда, бу йил эса 302 гектар майдонда пахта етиштирилди. Бултур 4 миллион 528 минг сўм даромад олинган эди. Шунинг сал кам 2 миллион сўми пахтачиликдан келди. Демак хўжаликнинг иқтисодий аҳволи ёмон эмас, хазинасида пули бор. Пул бўлса барча орзу ҳавасларни амалга ошириш мумкин. Биз шу гапларни Идрис Туроновга айтган эдик, у эса бошини чайқади.

— Даромад билан чиқим учма-уч келиб турипти, — деди у. — Ноилож аҳволдамиз. Ҳатто жамоа аъзоларига бўнак пули ва маошларни ҳам вақтида бераолмаяпмиз.

Қишлоқда 300 га яқин хонадон бор. Жами 960 киши яшайди. Қишлоқни айланиб нафақат туманда, балки, бутун вилоятда ҳам бунчалик ночор жойни кўрмаганлигимизга ишонч ҳосил қилдик. 1976 йилда қурилган 180 ўқувчига мўлжалланган ўрта мактабнинг бинолари нураб, хароб ҳолга келиб қолган. 210 ўринли болалар боғчаси эса тўрт йилдан бери ишламас экан. Нега? Бу саволга ҳам хўжалик раиси «маблағ йўқ, боғча биносини мактабга қўшмоқчи эдик, уни таъмирлашга ҳам пул топаолмаяпмиз», деган сабабни кўрсатди.

Ҳозир бошқа қишлоқларда саноат корхоналари, цехлар қуриляпти. Хўжалик етиштирган маҳсулотини 50 километр наридаги Янгийўл, 20 километр узоқдаги Зафар консерва корхоналарига элтиб бергандан кўра ўзида қайта ишлаш корхонаси ёки цехини очиб олса бўлмайдими? Идрис Туронов бу саволга ҳам индамади. Тўғрироғи ўзининг шу йил апрель ойидан хўжалик раиси бўлиб ишлаётганини, ҳали қишлоққа саноатни олиб келиш тўғрисида ўйлашга вақт топаолмаганлигини айтди.

Тўғри, И. Туронов бошқарув раиси қилиб сайланганига ярим йил бўлди. Аммо у ўн йилдан бери шу хўжаликда турли мансабларда ишлаб келгандику. Нега энди у жамоа хўжалигида «ҳали янгиман» деган баҳонани қилади. Биз қишлоқни айланар эканмиз, бу баҳоналар заминида уқувсизлик, қишлоқ кишилари ҳаётига бепарволик, лоқайдлик билан қараш, «бўлса бўлар, бўлмаса...» қабилида ишлаш иллатлари ётганлигини сезиб олдик.

Буни қарангки, каттагина қишлоқда на сартарошхона, на радио-телевизор, уй-рўзғор асбобларини тузатадиган устахона йўқ. Тўғри, ўтган йили уста Акром Эшонқулов уй-рўзғор асбобларини тузатадиган мўъжазгина устахона очган эди. Бироқ бу устахона ҳам юлдуз кўрмай жон берипти. Зарур шароит бўлмагани сабабли уста Бўка шаҳрига кетиб қолипти. Энди эса қишлоқ аҳли соч-соқол олдириш, уй-рўзғор асбобларини таъмирлаш учун йигирма километрча йўл босиб, Бўка ёки Зафар қўрғонига қатнашга мажбур.

— Ҳали булар холва, — дейди ҳамсуҳбатларимиздан бири, — деҳқон-фермер хўжалиги ҳисобчиси Нуриддин Набиев. — Соч-соқолни ўстириб яшаш мумкин, бироқ ичимлик суви йўқлиги ҳаммамизни безор қиляпти. Қишлоғимизда учта босим билан сувни кўтариб берадиган махсус миноралар қурилганди. Аммо ҳозир уларнинг бирортаси ҳам ишламайди. Махсус машина кўчаларни айланиб, сув ташийди, аҳоли шундан олган уч-тўрт челак сув билан яшашга мажбур бўляпти.

— Газчи, қишлоққа газ келтирилганми? — сўраймиз ундан.

— Қаёкда, — қўлини силтаб дейди Нуриддин Набиев, — шох-шабба, ғўзапоя ёқиб овқат пиширилади.

Бу ҳақли эътирозга ҳам Идрис Туронов лом-мим дея олмади. Негаки, қишлоқдаги барча хонадонлар туриш-турмуши ота-боболар замонида қандай бўлса, сира ҳам ўзгармай давом этиб келаётгани ҳақиқат бўлиб турганидан кейин, бошқарув раиси сукут сақлайди-да...

Биз юқорида икки тумандаги бир хил соҳага ихтисослашган икки хўжалик қишлоғининг шу кунги ҳаёти ҳақида қиёсий ҳикоя қилдик. Иқтисодий ислоҳотлар изчиллик билан амалга оширилаётган биринчи хўжаликда қишлоқ аҳлининг ҳаёти фаровон, турмуш шароити ҳар жиҳатдан яхши ва ибратли. Бошқасида эса гарчи номи «Гулистон» бўлгани билан исми жисмининг тескариси. Раҳбарлари фаолияти ўртасида ҳам фарқ катта. Бирининг жонкуярлиги, ишбилармонлиги, узоқни кўзлаб хўжаликка раҳбарлик қилаётганлиги сабабли қишлоқ ҳақиқий гулистонга айланган бўлса, иккинчи раҳбарнинг уқувсизлиги, «кун ўтса бас» қабилида иш олиб бораётганлиги натижасида туппа-тузук хўжаликнинг иши олдинга босиш ўрнига кун сайин орқага кетяпти, пировард натижада эса қишлоқ аҳолисининг ҳаёти оғирлашиб, тобора қийналиб боряпти.

Мамлакатимизда барча ислоҳотлар инсон учун, халққа муносиб турмуш шароитини яратиб бериш ишига хизмат қилиши қайта-қайта таъкидланмоқда. Янги технологияни қишлоққа олиб кириш, экинларнинг ҳосилдорлигини, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, кичик корхоналарда ана шу маҳсулотларни қайта ишлаб, даромадни ошириш ва аҳолини бой қилиш, уларнинг турмушини енгиллаштириш шу куннинг энг муҳим вазифаларидан бири қилиб қўйилмоқда. Шундай экан, эришилган ютуқларни мустаҳкамлаб ва кўпайтириб бориш, рўй бераётган нуқсонларни зудлик билан тугатиш лозим. Токи қишлоқнинг иқтисодий ва меҳнат имкониятларидан самарали фойдаланиш учун зарур шароитлар яратиш, аҳолининг турмуш шароитларни яхшилаш ҳар бир хўжалик раҳбарининг кундалик иш фаолиятидан асосий ўрин эгалласин.

Носир РИХСИЕВ,
Рафиқ ТУРСУНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбирлари.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА
хабар ва шарҳлар

АНҚАРАДА АМИР ТЕМУР КЕЧАСИ

Туркия жумҳурияти Маданият вазирлиги ташаббуси билан Анқара шаҳрида буюк саркарда Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишланган кеча бўлиб ўтди.

«Онадўли» ахборот маҳкамасининг хабар беришича, унда Туркиянинг таниқли маданият арбоблари, ёзувчи ва шоирлари, шунингдек, Ўзбекистон элчихонасининг вакиллари қатнашди. Тадбирда тарихчи ва шарқшунос олимлар соҳибқирон ҳаёти, унинг жаҳон тарихида тутган ўрни ҳамда илм-фан, маданият, меъморчилик каби кўплаб соҳаларни тараққий эттиришга қўшган ҳиссаси ҳақида сўзладилар.

Йиғилиш сўнгида ўзбекистонлик санъаткорларнинг концерт дастури намойиш этилди.

(ЎзА).

ЯДРОСИЗ АСР БЎСАҒАСИДА

БМТ бош ассамблеясининг 51-сессиясида ядро қуролига эга бўлган беш давлат «Бутун дунёда ядро қуроли синовларини ялпи таъқиқлаш тўғрисидаги шартнома»ни имзолади. Бу воқеа жаҳон халқлари томонидан қизғин кутиб олинди. Оламшумул аҳамиятга эга шартнома халқаро ҳавфсизликка хизмат қилибгина колмай, турли давлатлар ўртасидаги сиёсий, иқтисодий, маданий ва бошқа соҳалардаги алоқаларнинг ҳам мустаҳкамланиб боришида муҳим ўрин тутади.

Ушбу шартнома имзоланишини жаҳон ҳамжамияти бир неча ўн йилдан буён кутаётган эди. Унга, гарчи ядро қуролига эга бўлиш ниятидаги мамлакатларнинг барчаси қўшилмаган бўлса-да, беш йирик ядро давлати — Россия, АҚШ, ХХР, Франция ва Буюк Британия вакилларининг имзо қўйиши тарихий воқеадир.

Чунки, тарихга назар ташлайдиган бўлсак, иккинчи жаҳон урушидан кейин дунё мамлакатлари икки йирик сиёсий гуруҳга бўлинди. Бунинг натижасида Шимолий Атлантика Иттифоқи — НАТО ташкил этилди ҳамда «Варшава шартномаси» юзага келди. Бу икки лагер ўртасида бошланган мафкуравий кураш йилдан-йилга кескинлаша борди. Икки ҳарбий иттифоқ етакчилари — собиқ СССР ва АҚШ «ўз хавсизлиги ва барқарорлигини таъминлаш» ниқоби остида турли хил қуролларни, хусусан, оммавий қирғин қуролларини мукаммалаштириш ва кўпайтиришга киришди. Бу икки қарама-қарши гуруҳ ўртасидаги қуролланиш пойгаси туфайли яқин-яқинларгача бутун инсоният «юрагини ҳовучлаб» яшади.

1945 йилда АҚШ самолётлари Япониянинг Хиросима ва Нагасаки шаҳарларига атом бомбаси ташлаганини унута оладиган ёки умуман, бу воқеага бефарқ қарайдиган одам топилармикин... Орадан 51 йил ўтганига қарамай, Япония халқининг жароҳати битгани йўқ.

Маълумотларга кўра, ер юзида ядро қуроллари шунчалик кўпки, улар бир вақтда портласа ҳатто, сайёрамизнинг ҳаракатини ҳам издан чиқариб юбориши мумкин.

Эндиликда — собиқ СССР парчаланиб, «совуқ уруш» даври барҳам топган, кўплаб давлатлар мустақилликка эришиб, демократик жамият қуриш сари интилаётган бир пайтда бутун дунёда ялпи хавфсизлик ва барқарорликка эҳтиёж сезилмоқда. Хавфлилиги жиҳатидан ядро қуролидан қолишмайдиган экология муаммоларини ҳал қилиш зарурати туғиляпти. Қуролланишга кетган маблағнинг бир қисми атроф муҳитни муҳофаза қилишга сарфланганда эди, балки минглаб кишиларнинг ҳаёти ва соғлиғи сақлаб қолинган бўларди...

Айрим давлатлар ҳали ҳануз ядровий тадқиқотларни давом эттираётир. Мисол учун, шу йилнинг бошларида, жаҳон ҳамжамияти, хусусан «Гринпис» ташкилотининг кескин норозилигига қарамай, Франция Тинч океанида ядро қуроли синовларини ўтказган бўлса, июнь ойида Хитой худди шундай йўл тутди. Шукурки, мазкур икки давлат қайта синов ўтказмаслик тўғрисида расмий баёнот берди ва куни кеча юқорида айтилган шартномани имзолади.

Лекин, масаланинг ҳали бошқа жиҳатлари бор. Аввало, шартномани унга қўл қўйган давлатларнинг парламентлари ратификация қилиши керак. Қолаверса, шартнома лойиҳасининг айрим бандлари маъқул келмагани туфайли Ҳиндистон унга имзо чекишдан бош тортаётир. Бу ҳол Покистон ҳукуматини ҳам ташвишга солиб, шартномадан четда қолишга мажбур этмоқда. Бунинг боиси барчага маълум. Покистон раҳбарияти расмий баёнот бериб, Ҳиндистон мазкур ҳужжатни имзоламас экан, Покистон ҳукумати ҳам мазкур шартномага қўшилмай туришни лозим топганини маълум қилди.

Бундан ташқари, ядро қуролига эга бўлган давлатларнинг тақдиди натижасида бошқа мамлакатлар ҳам бор куч-қувватини сарфлаб, мазкур қуролга эга бўлишга интилаётир.

Умид қиламизки, мазкур давлатлар ҳам умумбашарий манфаатларни кўзда тутиб жаҳон ҳамжамиятининг диққат марказида турган «Ядро қуроли синовларини ялпи таъқиқлаш тўғрисидаги шартнома»га тез орада қўшиладилар.

А. ҲАСАНОВ.
(ЎзА).

АСАЛАРИЧИЛИК НЕГА ТУГАБ БОРЯПТИ?

Асаларичилик қишлоқ хўжалигининг муҳим тармоқларидан бири. Асалари боққан хўжаликда қут-барака бўлади. Экинларнинг ҳосилдорлиги кескин ошиб, мева, сабзавот ва полиздан мўл-кўл маҳсулот олинади. Асалари чанглатган майдонларда пахта ҳосилдорлиги бошқа жойлардагига қараганда уч центнергача кўп бўлади. Бундан ташқари пахта пайкаллари ёнига ўрнатилган ҳар бир асалари уясидан 100 — 300 килограмм атрофида тотли, шифобахш асал олиш мумкин.

Бўстонлиқ тумани асосан боғдорчилик, полиз ва сабзавотчиликка ихтисослашган. Булардан ташқари бу ерда асаларичилик ҳам хўжаликларнинг катта даромад манбаларидан бирига айланган. «Бўстонлиқ» жамоа хўжалиги асаларичиси Самад Комилов соҳа бўйича тажриба мактаби яратди. Вилоят ўрмон хўжалиги, Тошкент ва Паркент туманларидаги асаларичилик хўжаликлари учун бу соҳа фойданинг кони бўлиб қолди. Жумладан, «Паркент» жамоа хўжалиги ўтган йили 1631 та асалари уясидан 172 центнер, ҳар бир ишловчи ҳисобига эса 5510 сўмлик маҳсулот етиштирди.

1995 йилда вилоятдаги жамоа хўжаликларида етиштирилган асалдан 406 минг сўм фойда олинган эди.

Олим бонг уради

Бироқ олдингдан оққан сувнинг қадри йўқ, деганларидек, вилоятда бу муҳим соҳага етарли эътибор берилмаяпти. Илмий ҳисоб-китобларга кўра вилоят ҳудудида 312 минг 319 та асалари оиласини асраш иложи бўла туриб, атиги 7511 та асалари оиласи боқилаётганлиги, бурноғи йили жами 1213 тонна асал етиштирилгани ҳолда ўтган йили фақат 730 тонна маҳсулот олингани ачинарлидир.

Хўжаликларда қаровсиз қолдирилаётгани сабабли кўплаб асалари оилалари қирилиб, йўқ бўлиб кетяпти. Бундай аҳвол кўпроқ Оққўрғон, Оҳангарон, Бекобод, Бўка, Қуйичирчиқ, Зангиота, Юқоричирчиқ, Пискент ва бошқа бир қатор туманларда содир бўлаётир. Имкониятлар бўлгани ҳолда бу туманларда асал етиштириш бутунлай барҳам топди.

Катта иқтисодий фойда келтирадиган асаларичиликка нисбатан муносабатни ўзгартирадиган вақт келди. Асаларичиликни ривожлантириш учун барча мавжуд имкониятлардан самарали фойдаланиш лозим. Бунинг учун эса қуйидаги тавсияларга амал қилиш зарур. Чунончи, ғўза агротехникасига асаларилар билан чанглатишни киритиш, мамлакатимиздаги, шунингдек, чет эллардаги илғор тажрибаларни ўрганиш ва амалий ишда фойдаланиш даркор. Агар вилоят деҳқончилик — саноат уюшмасида асаларичилик бўлими ташкил этилса, ҳамда ҳар бир туманда асаларичиликка ихтисослашган жамоа хўжаликлари вужудга келтирилса, айни муддао бўларди.

Акбар НАБИЕВ,
иқтисод фанлари номзоди.

ПАРКЕНТДА

ШУНДАЙ ЛИЦЕЙ-ИНТЕРНАТ БОР

Янгича фаолият кўрсатаётган Паркентдаги бу билим даргоҳида мазкур туманнинг турли гўшаларидан келган 165 ўқувчи шуғулланмоқда. Талабалар саккизинчи синфдан ўн биринчи синфгача ўз лаёқатларига кўра ҳар хил шўъбаларга тақсимлаб қўйилган. Булар биология-кимё, физика-риёзиёт, она тили ва адабиёти соҳаларидир.

1994 йили очилган мазкур лицей-интернатни икки марта ўқувчилар битириб чиқишди. Уларнинг кўплари Ўзбекистон Республикасининг олий ва ўрта махсус билим юртларига муваффақиятли имтиҳон топшириб қабул қилиндилар. Лицей-интернатда ёшларни ватанпарварлик ва ҳаққоният руҳида тарбиялашга катта эътибор берилмоқда. Улар маънавиятни ошириш билан боғлиқ ҳамма билимларни пухта ўзлаштирмоқдалар. Лицей талабалари шунингдек, турли танловларда муваффақиятли қатнашиб, мукофотларга сазовор бўлишмоқда.

Суратда: ўн биринчи синф ўқувчилари электрон-ҳисоблаш машинаси хонасида машғулот ўтказишмоқда. Ёшлар билан Рўзматхон Аҳмадхонов дарс олиб бораётир.

Равил ШАМСИДДИНОВ олган суратлар.

ХАЛҚ АРДОҒИДА

Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига

ЗАНГИОТА. Шу кунларда бобокалонимиз Амир Темур таваллудининг муборак айёмига бағишланган тадбирлар вилоятимизнинг барча маданият масканларида қизғин ўтказилмоқда. Туман кутубхонасида ўтказилган «Темур салтанати» деб номланган адабий-мусиқий дастур халқимиз тарихи, соҳибқирон ҳаётининг ҳаяжонларга бой даврлари саҳнага олиб чиқилганлиги билан барчанинг эътиборини тортмоқда.

Наргизахон Исмоилова сценарийси асосида тайёрланган томошада Моворауннаҳр салтанатининг барпо этилиши, унда буюк бобомиз тутган улуғвор йўл ҳақида тўла маълумот олиш мумкин.

Шоира Эргашева, Донохон Файзиева, Саодатхон Обиддиноваларнинг яратган ўзига хос сиймолари мухлислар томонидан катта қизиқиш билан кутиб олинмоқда.

ПИСКЕНТ. Музайяна Алавия номидаги кутубхонада «Мозийга бир назар» деб номланган соҳибқирон ҳаёти, унинг Моворауннаҳрни озод ва обод этиш, мамлакатни дунёнинг энг гўзал жойларидан бирига айлантириш бобида олиб борган ишлари ҳақидаги қизиқарли саҳналар муҳлисларга маъқул тушмоқда.

Зуҳра Аҳмедова, Нурисо Носирова, Маъмуржон Аъзаматов, Зоҳиджон Мадумаров, Умиджон Мусаев, Расулжон Дадабоевлар саҳнага олиб чиққан томошада буюк бобокалонимиз сиймоси, унинг улкан салоҳияти томошабин кўз ўнгида намоён бўлади.

Шунингдек, кутубхона ходималаридан Зарифа Олимжонова, Маҳсудахон Нодировалар тайёрлаган «Амир Темур ва жаҳон» деб номланган кўргазма бу ерга ташриф буюрувчилар томонидан катта қизиқиш билан кутиб олинмоқда.

ЮҚОРИЧИРЧИҚ. Туман марказий маданият уйида «Моворауннаҳр салтанати» деб номланган тадбир муҳлислар ҳукмига ҳавола этилди. Соҳибқироннинг мўғуллар истилосига барҳам бериш, Самарқандда ободончилик ишларини ривожлантириш, маърифатга кенг йўл очиш каби хайрли ишларидан маълумот берувчи ҳаяжонли саҳналар ўзининг жозибадорлиги билан ажралиб туради.

Тадбирда Темурий маликаларга ҳам алоҳида эътибор берилган. Уларнинг салтанатда тутган ўрни, шарқ аёлларининг оқила ва донолиги томошабинга ажойиб ва таъсирчан лавҳаларда тақдим этилган.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

РЕСПУБЛИКА ўқувчилар техника ижоди маркази «Тараққиёт» муҳандислар ассоциацияси билан ҳамкорликда Ўзбекистон мустақиллик байрами ҳамда буюк Соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишлаб амалий санъат асарлари кўргазмасини ташкил этди. Кўргазмада Келес шаҳрида жойлашган 11-мактабнинг ўнинчи синф ўқувчиси Дилмурод Ғозиевнинг ўз устози Рихсивой Расулов раҳбарлигида ясаган ўймакорлик ишлари биринчи ўринни олди.

Суратда: ўқувчилар Дилмурод Ғозиев яратган нақшинкор курсилар билан танишмоқдалар.

Равил АЛБЕКОВ олган сурат.

ЭЗМА

(Интермедия)

(Саҳнага Алижон билан Валижон икки томондан чиқиб келишади ва қуюқ саломлашишади).

АЛИЖОН: Э, Валижон, бормисан, саломат юрибсанми, молжон омонми?

ВАЛИЖОН: Раҳмат, ҳаммаси жойида. Хўш, ўзингдан сўрасак, Алижон. Ўзинг яхши юрибсанми? Ишларинг қалай? Кўпдан буён кўринмайсан?

АЛИЖОН: Э, нимасини айтасан, дўстим, иш бошдан ортиб ётипти. Эрталаб бўлди дегунча ишга шошамиз. Кечкурун эса уйга чопамиз. Бош қашишга вақт йўқ. Кунлар ўтаверар экан. **(Бироз хаёл сургач, дўстига юзланиб)** Бу дейман, ановини кўриб турасанми, юриптими?

ВАЛИЖОН: Ановинг ким? Очиқроқ гапир.

АЛИЖОН: Анув-чи, анув? Ҳув анув? Хунук башара! **(Тиржаяди).**

ВАЛИЖОН: Ҳа, анувми? Бемалол юрипти. Ошиғи олчи. Хунук бўлса ҳам сендан, мендан яхши яшаяпти.

АЛИЖОН: **(Яна кимнидир эслаб)** Анув юриптими?

ВАЛИЖОН: **(Ҳайрон)** Анувинг қайси?

АЛИЖОН: Борийди-ку? Ҳа, отинг қурғур... **(бошини қашлаб ва сўнг эслаб)** Дарди бедаво!

ВАЛИЖОН: Ҳа, уни айтаяпсанми? У ҳам юрипти. Нима, юрмай, ўтирсинми ёки ётсинми? Қачон қарама, ҳасратидан чанг чиқади. У ерим оғрияпти, бу ерим оғрияпти деб ноліган нолиган. Унинг оғримаган жойи йўқ. У оғриқни ҳам пулга сотиб оладиган одам. Ишқилиб, ишга бормасам дейди.

АЛИЖОН: Анувининг қораси кўринадими?

ВАЛИЖОН: Унинг ким?

АЛИЖОН: Бор-ку, анув. Хўппа семиз, бир туки йўқ **(хаҳолаб кулади)**.

ВАЛИЖОН: Ҳа, уми? Қўқон араванинг ғилдирагига ўхшаб ғилдираб юрипти. Лекин, онда-сонда кўриниб қолади. Тоши оғир-да, қимирлашга ҳоли йўқ, бечоранинг.

АЛИЖОН: **(Кулимсираб)** Анув қалай?

ВАЛИЖОН: Яна кимни сўраяпсан?

АЛИЖОН: Анув-чи? Анув? Нимайди? Ҳа, эсладим. **(қувониб)** Хира пашша!

ВАЛИЖОН: Хира пашшанг юрипти. Елимнинг ўзи-я, елим! **(Алижонни қўли билан туртиб)** Келди дегунча, маҳкам ёпишиб олади. Иши битмагунча тинчлик бермайди. Баъзан жоним ҳиқилдоғимга келади. Мана бундай қилиб **(кўзларини олайтириб ва ўнг қўлини мушт қилиб)** биқинига бир туширай дейману, яна дўстим деб аяйман-да.

АЛИЖОН: Хўп, бўпти, буни қўявер. Анувдан дарак борми?

ВАЛИЖОН: Анувинг қайси?

АЛИЖОН: Анувчи, анув. Тўрт оёқ! **(Қиқирлаб кулади).**

ВАЛИЖОН: **(Эслаб)** Ҳа, у-ми? Тўрт оёқ ҳам, саккиз оёқ ҳам, қирқ оёқ ҳам — ҳаммаси чопқиллаб юрипти. Ўша қўша-қўша оёқларинг изғигани-изғиган. Тавба, буларнинг пайтавасига қурт тушганми, дейман, шаҳарма-шаҳар кезишади. «Ҳа?» десангиз «Тирикчилик-да, ака!» дейишади. Унча-мунчани назар-писанд қилишмайди. Димоғи осмонда. Ишонасанми, кўзига пулдан бошқа нарса кўринмайди. Улар билан қачон учрашиб қолсак, фақат пулдан гапиради. Яна мақтаниб, «Қарз бериб қўяйми ака?» дейишади. Ўлгудай қурумсоқ, дўст-пўст деган нарсани билмайди, бўларинг. Қарзини фоизи билан ундириб олади. Ё тавба, ё тавба! **(Ёқасини ушлайди).**

АЛИЖОН: Анойимасакан улар.

ВАЛИЖОН: Анойимас, анойимас.

АЛИЖОН: Анови қалай?

ВАЛИЖОН: У қайсийди?

АЛИЖОН: Бор-ку, анув? Тепса-тебранмас!

ВАЛИЖОН: Ҳа, у-ми? У ҳам юрипти. Йўқ, кечирасан, нотўғри айтибман, у бемалол ўтирипти. Нега десанг, унинг бод касали боракан. Юролмайдиган бўлиб қолган. Тагига домкрат қўйсанг ҳам, ўрнидан қўзғата олмайсан. Оғриғи бошланганда шунақанги «дод-вой» қиладики, гўё тегирмон тошининг тагига тушиб қолганга ўхшайди. Бечоранинг башарасига қараб туриб, раҳмим келади.

АЛИЖОН: **(Яна кимнидир эслайди).** Анув бор эди-ку? Дарров эсга келақолмайди. Ҳа, бўлди — Лақма! **(Жилмаяди).**

ВАЛИЖОН: **(Ҳайратланиб)** Эсинг жойидами, ўзи? Лақма — менман-ку...

АЛИЖОН: Кечирасан, эсим қурсин. Кейинги пайтларда эслолмайдиган дардга чалиниб қолаётганга ўхшайман.

ВАЛИЖОН: Ҳа, майли, ҳечқиси йўқ. Лекин, вақтида эсингни жойига солиб ол, дўстим. Бўлмаса, аҳволинг чатоқ. Ўзингнинг лақабинг эсингдами, ё уни ҳам унутдингми?

АЛИЖОН: **(Афсусланган ҳолда)** Буни қара-я, мутлақо эсимда йўқ. Бир нима деб лақаб қўйганларинг хотирамда бор, аммо, нималиги ёдимдан кўтарилибди.

ВАЛИЖОН: Э, яшавор-ей, дўстим. Эсинг ҳам ўзи кирди-чиқди бўлиб қолибди.

АЛИЖОН: **(ҳайрон бўлганча)** Энди нима қиламан?

ВАЛИЖОН: Нима қилардинг? Сенга ўхшаган эси кирди-чиқдилар камми? Ўшалар қаторида юраверасан. Биласанми, эсинг бўлмагани яхши, шунда ҳеч қанақа ташвишинг ҳам бўлмайди.

АЛИЖОН: Ҳазилингни қўй. Яхшиси лақабимни эсла.

ВАЛИЖОН: Лақабингми? Сенга энг чиройли лақаб қўйганмиз, айтишга ҳам осон, лўнда. Лақабинг — эзма!

АЛИЖОН: Йўғ-е, бошқачароқ эмасмиди? **(хафа бўлган каби)** Сал дурустроқ лақаб қўйсаларинг бўларди. Обрўйимни тушириб юборибсизлар.

ВАЛИЖОН: Сенда обрў нима қилсин. Лақабинг жуда соз. Сен — яхшигина эзмасан. Қўйиб берса, кечгача савол бераверасан.

АЛИЖОН: **(Ҳайратланиб)** Эзма ўзинг эмасми? Ахир, мендан ҳам кўп гапираяпсан-ку.

ВАЛИЖОН: Йўқ. Эзма — сен. Сен ҳадеб савол бераяпсан, мен эса сенинг саволларингга жавоб қайтараяпман, холос. Акс ҳолда, мум тишлаб ўтирган бўлардим. **(Томошабинларга мурожаат қилиб)** Бунга **(кўрсаткич бармоғини найза қилиб, Алижонни кўрсатиб)** қўйиб берсангиз, бола-чақаларингиз, қариндош-уруғларингиз, сигир-бузоқларингиз, ит-мушугингиз, уйдаги сичқонлару суваракларингизгача сўраб чиқади. Эзма-да, эзма. Савол бераверіб тинкангизни қуритади, миянгизни суюлтириб ташлайди. **(Дўстига қараб)** Қани кетдик. Эзмалик ҳам эви билан-да!

(Валижон Алижонни қўлидан етаклаб, саҳнадан чиқиб кетади).

Темур ТУРСУН.

Газетхон илҳомлари

ГУЛ ЯНОҒИ

Бугун яна асалари,
Гул лабидан ўпибди.
Мумдай эриб баргларига,
Асалини тўкибди.

Шундан бери гул яноғи,
Айланибди асалга.
Даво эмиш ҳар япроғи,
Турли туман касалга.

Ўша дамдан шайдо булбул,
Кўп бор бемор бўлармиш.
Аммо гулдан ўпич олиб,
Доим ўлмай қолармиш.

О, гул санам-сен асалдан,
Мен ҳам бўса олайин.
Фориғ бўлиб «ишқ касал»дан,
Ўлмай яшаб қолайин.

ҚОМАТИ ЗЕБО

Ул санамнинг басти, дўстлар,
Асли нурдан яралган.
Садафдин дер тишларин, йўқ,
Тиши дурдан яралган.
Ойга монанд демам асло,
Ул дилором чеҳрасин.
Гул сифат, қомати зебо,
Асли ҳурдан яралган.

СИЗ ЁР УЧУН

(қўшиқ)

Дилим яйрар ишқи менга бор учун,
Олам гўзал висолига зор учун.
Сизла яшар муҳаббатим бир умр
Жоним қурбон этгум сиз дилдор учун.
Қувонгай дил сизни кўрган замоним,
Шукрим беҳад ҳақ берган дийдор учун.
Сиз учун тайёрман чексиз жафога,
Садқа берсам ақли соз хуш ёр учун.
Рустам ошиқ айтар дилда борини,
Юрак тепмиш фақат сиз дилдор учун.

Рустам ХЎЖАЕВ.

ИШЛАМАГАН БЎЛСА НИМАНИ ҲАМ ГАПИРАРДИ?

Ўзбекистонда футболни ривожлантириш жамғармасининг уч йиллик меҳнат фаолияти нега қониқарсиз баҳоланди?

Бу йиғилишга катта умид билан боргандим. Бироқ, нафақат мен, балки конференциянинг деярли барча қатнашчилари бу ноҳушликдан ранжидилар. 1993 йилнинг май ойидан буён қилинган ишлар юзасидан Ўзбекистонда футболни ривожлантириш жамғармасининг ижрочи раҳбари А. Абдуллаев қилган маърузаси чорак дақиқага ҳам бормади. Зеро ишланмаган бўлса нимани ҳам гапирарди? Маърузачи жамғарма муассислари номларини бирма-бир таъкидлаб, улардан тушган тушум нималарга сарф қилинганлигини айтишдан нарига ўтолмади. Ҳозирда мамлакатимизда энг оммавий спорт тури бўлган футбол билан 280 мингдан зиёд ёшлар шуғулланмоқда. Олий табақада 16, биринчи гуруҳда 27, иккинчи гуруҳда 300 жамоа баҳс юритаётган бўлса, спорт интернатлари, болалар футбол мактаблари, тўгаракларда минглаб ҳаваскорлар шуғулланмоқда. Жамғарманинг вазифаси профессионал футболчиларни қўллаб-қувватлаш билан бирга, энг муҳими эртанги ўринбосарлар бўлган болалар ва ўсмирлар футболи равнақига эътиборни қаратиш эди. Афсуски, маърузачи болалар ва ўсмирлар футболи ҳақида лом-мим ҳам демади. Музокарада сўзга чиққан Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия олийгоҳи проректори А. Левицкий, республика ички ишлар вазирлиги бошқарма бошлиғи М. Турсунхўжаев, Ўзбекистон ташқи иқтисодий алоқалар вазири Т. Раҳимов, фахрийлар Ж. Хоназаров, Р. Равиковалар жамғарма фаолиятини кескин танқид қилдилар.

Конференция қатнашчилари жамғарманинг уч йиллик меҳнат фаолиятини қониқарсиз деб баҳоладилар.

Умуман, ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида ташаббус кўрсатиб ишлаш, имконият қидириш, изланиш лозим. Акс ҳолда мақсадга эришиб бўлмайди. Сўзга чиққанлар жамғарманинг янги раҳбарларига ҳомийлар сафини кенгайтириш, тижорат ишларини йўлга қўйиш, терма жамоаларимизнинг халқаро ўйинлари, мамлакат биринчиликларининг энг қизиқарли учрашувлари ёзилган, футболчиларимиз ҳаёти ва маҳоратини акс эттирувчи тасмаларни сотишни йўлга қўйиш лозимлигини таъкидлаб, шу йўл билан футболимизни кенг тарғиб қилиш ва жамғарма хазинасини тўлдириш мумкинлигини таъкидладилар.

Конференцияда Ўзбекистонда футболни ривожлантириш жамғармасининг янги раҳбарияти сайланди.

ҲАКАМЛАР ХОЛИС БЎЛМАГАНДА

футболимизга путур етади, ўйинчилар озор топади, мухлислар ранжийди

МАВСУМ охирлаган сари ҳар бир очконинг салмоғи ортмоқда. Кураш қизимоқда. Ана шундай пайтда ҳакамлар холисона иш тутишлари, қаттиққўл бўлишлари лозим. Фарғонада «Нефтчи» билан Наманганнинг «Навбаҳор» учрашувига ҳакамлик қилган андижонлик З. Абдуллаевнинг ҳатти-ҳаракати футбол мутасаддилари-ю, мухлисларни ниҳоятда ранжитди. Ҳатто ўйинда ғолиб келган фарғоналиклар ҳам ҳакамнинг ҳаракатига норозилик раддиясини билдирдилар. З. Абдуллаев зиммасига юклатилган вазифани уддалай олмади. Натижада бир ой муддатга ва шартли равишда мавсум охиригача ҳакамлик қилишдан четлатилди.

Ўтган куни Фарғонада «Нефтчи» билан вилоятимиз вакили «Дўстлик» жамоасининг учрашуви ҳам асабий ҳолда ўтди. Ўйинга андижонлик Т. Низомов ҳакамлик қилди. Учрашувнинг 43-минутида С. Лебедев ҳисобни очган бўлса, 48-дақиқада Ж. Ирисметов вазиятни тенглаштирди. Ана шундан сўнг мезбонларнинг қўполлиги бошланди. Мазкур ўйинда «Нефтчи»нинг тўрт, «Дўстлик»нинг бир ўйинчиси огоҳлантириш олди. Майдон эгаларига ғалаба келтирган иккинчи тўп эса ўн бир метрлик жаримадан киритилди. Собиқ пахтакорчи, учрашув назоратчи ҳаками В. Штерн ҳакамга 7,6 балл баҳо қўйди. Ўзбекистон Футбол федерацияси масъул ходими С. Қудратов ҳакамлар ҳаракатига 8 баллдан паст баҳо қўйилса ўйин жиддий нуқсонлар билан ўтганлигини билдиришни айтди. Ёрдамчи ҳакам Г. Низомов эса ундан ҳам паст 7 балл олди. Ҳакамлар паноҳида ҳамда қўполлик эвазига очко олиш ҳеч бир жамоага обрў келтирмаслигини унутмаслик даркор.

Шу турнинг яна бир муҳим ўйини Урганчда бўлди. Маҳаллий «Динамо» клуби «Навбаҳор»ни қабул қилди. Меҳмонлар ўйиннинг сўнгги чорагидагина устунликка эриша олдилар. 73-минутда О. Шацких, 86-минутда Т. Мадраҳимов иккита тўп киритиб, ўз жамоаси ғалабасини таъминлади. МҲСК эса яна икки очко йўқотди. Армиячилар «Сўғдиёна» билан бўлган ўйиннинг 89-минутидагина мағлубиятдан қутулиб қолдилар. 69-минутда Д. Файзиев ҳисобни очди. Ш. Ярашев жавоб тўпини киритди. Бу дурангдан сўнг МҲСК чемпионлик учун даъвогарлик қилишдан умидини узди.

24-турнинг қолган ўйинлари қуйидаги натижалар билан тугади: «Янгиер» — «Наврўз» — 3:1, «Машъал» — АСК — 1:0, «Нурафшон» — «Пахтакор» — 0:0.

Навбатдаги тур ўйинлари 4 ва 5 октябрь кунлари бўлади. Эртадан кейин «Дўстлик» ўз майдонида Урганчнинг «Динамо» жамоасини қабул қилади.

Шарофиддин УМУРЗОҚОВ, «Тошкент ҳақиқати»нинг спорт шарҳловчиси.

ЭЛГА МЕҲР УЛАШИБ

Халқаро «Наврўз» хайрия жамғармаси оталиғидаги «Меҳригиёҳ» газетасини 1997 йилдан бошлаб ҳафтаномага айлантириш режалаштирилмоқда.

Маънавиятимиз, қадимий миллий анъаналаримизни кенг ёйишга даъват этилган бу газета эл меҳрига тушди. У истиқлолимиз билан бирга туғилган. Газетани варақлар экансиз, тарихимиз ҳақида машҳур алломаларимиз битган қизиқарли мақолаларга кўзингиз тушади. «Қадимий ривоятлар», «Бу ажиб дунё», «Буюк алломалар», «Турмуш чорраҳаларида», «Ҳаётий ўгитлар» ва бошқа рукнларда ёритилган мақолаларни муштарийлар севиб ўқимоқда.

Президентимиз Ислом Каримовнинг «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази фаолиятини янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги Фармони газета иши учун дастуриламал бўлди. Фармонда «Маданий-маърифий ислоҳотлар давлат сиёсатининг асосий, устивор йўналиши деб ҳисоблансин» дейилган. Дарҳақиқат, маърифий-маданий ишлар давлат эътибори ва ғамхўрлигига олиниши тобора кенгайиб, ривож топиб, демократик жараёнлар янада янги мазмун, мундарижа касб этаётганлиги «Меҳригиёҳ» газетаси зиммасига янада катта вазифаларни юклади.

Ўйлаймизки, Халқаро «Наврўз» хайрия жамғармасининг доимий ҳомийлигида нашр этилаётган, одамларга меҳр-шафқат, олижанoблик кайфиятини улашаётган «Меҳригиёҳ» газетаси халқимизнинг севимли нашрларидан бирига айланади.

Қаноат БОЙХОН.

«Тўйга келинг»

Китоб токчаси

Зиғирдай тухум туққан товуқнинг «қағ-қағлаши» бутун дунёни тутади. Шарифнинг хотини бир эмас, эгизак қизлик бўлдию, жағи тинмай қолди. Ишдан чарчаб-ҳориб келса, нима дейди денг:

— Қизни бешикка, сарпони сандиққа, деган гапни эшитганмисиз?

— Нима демоқчисан, хотинжон?

— Шунақасиз-да, атайин билмаганга оласиз.

— Очиқроқ айтавер.

— Хўп майли, эшитинг.

Хотинини билмаган экан, индамай юрса ҳам ичи бир дунё гап экан.

— Кечагина катта холангиз келин туширди, сепини кўрдингизми?..

Ҳа, муҳтарам газетхон, эр-хотиннинг туй ташвишлари кезларидаги ҳолатини, қиз узатиб, ўғил уйлантирганлар жуда яхши англай оладилар. Халқимизда чақалоқ туғилгандан эзгу ният билан сандиққа у ёки бу нарса ташлаб қўйиш одати бор. Энди хонадонда қиз туғилса, айниқса, улар эгизак бўлса-чи?

Унда сиз азизларга юқорида парча келтирилган «Тўйга келинг» номли ҳажвияни давомини ўқишни маслаҳат берамиз. Ҳажвияни ўқигач, туй арафасида қийналиб қолмаслигингизга биз тўла кафолат берамиз. Э-ҳа, уни қаердан топиб ўқиш мумкин, деб сўраяпсизми? Унда пича сабр қилинг. Мақоламизни охиригача қунт қилиб ўқиб чиқсангиз, муаллифни ҳам, китоб номини ҳам, тўйга қандай қилиб сеплар йиғишни ҳам билиб оласиз!

Аввало, ижодкор ҳақида мухтасар маълумот бериб ўтсак. У — журналист, ҳажвий асарлари билан халқимизга озми-кўпми танилган адиб. Салкам 30 йилдан буён Пискент туманининг «Меҳнат байроғи» газетасида қалам тебратиб келяпти.

Ўз ижодида долзарб муаммоларни дадил кўтариб, мақола, лавҳа ва очерклар яратгани учун, у бир неча марта туман, вилоят ва республика миқёсида танловлар ғолиби бўлган, журналистликнинг оғир заҳматларидан ортиб, вақт топиб, мана 20 йилдирки ҳажв ёзиш билан ҳам шуғулланиб келмоқда.

Бугун сиз азизларга тавсия этаётган муаллифимизнинг янги ҳажвиялари, унинг кўп йиллик ижодининг маҳсули бўлиб, мафтункор гулшандан сараланган ажиб бир гулдастадир. Бу гулдаста турфа хил гул ва ўзига хос муаттар ҳидлар бўйини таратиб турипти.

Ҳажвчининг «Мирза тижоратчи» номли кичик ҳикоясида «тижорат», деб аталмиш оламга янги қадам қўйган кишининг турли тўсқинликларга дуч келиши, қийинчиликларга учраши, пировард натижада, «тижорат» оламига қандай тез кириб келган бўлса, ундан шунчалик тез «чиқиши» ва ўз касбу корига қайтиши маҳорат билан очиб берилган.

«Изза»да ҳар бир маҳаллада бўлганидек, қандай янгилик бўлса, дарров улардан хабардор бўладиган Рисолат хола ва унинг қўшниси Қумри опа суҳбати орқали, муаллиф Рисолат холанинг ўйламай, нетмай қилган тахминидан қандай қилиб «изза» бўлганини иҳчам, ишонарли, ҳаётий кичик бир лавҳа орқали тасвирлаган.

Тўпламдан ўрин олган «Ўт тушди», «Ёнғин», «Шерқўзи полвон пахтазорда», «Олтин куёв», «Бизнинг «бошбух» ва «Ажабтовур ҳангомалар» номли кичик ҳажвий ҳикоялар ҳамда ичак узди ҳангомалар ҳам ўзининг ҳаётимизда баъзан учраб турадиган салбий ҳолатларга янгича назар ташланганлиги, муаллиф услубининг ўзига хослиги, тилининг равонлиги, битиклари ўқувчи қалбидан ўрин эгаллай олиши билан алоҳида ажралиб туради.

Дарвоқе, ваъдага биноан китоб ва унинг муаллифи билан таништирсак. Вилоят «Наврўз» нашриёти ҳажвия ва ҳангомаларни ўз ичида жамланган ушбу китобни «Тақдир табассуми» номида яқинда босмадан чиқарди. Тўплам муаллифи эса истеъдодли қаламкаш Тўхташ Қосимовдир. Биз адибга саломатлик, янги ижодий зафарлар тилаб, сиз азизларга эса китобни ўқиб чиқишни ҳавола этамиз. Зеро, китоб тақдир йўлларингизда ҳамроҳингиз бўлиб, ширин табассум улашса ажаб эмас!

Баҳодир ВАЛИЕВ.

ТАШКИЛОТ

ЗИЛ, ГАЗ-53, ГАЗ-24, МАЗ, КамАЗ автомобилларининг поршенлар гуруҳлари, тирсакли ўқлари, поршен ҳалқалари ва бошқа эҳтиёт қисмлари, шунингдек Д-240 нинг поршен ҳалқаларини сотади.

Мурожаат учун телефон: 56-02-13

Собир Раҳимов туманидаги «Мир-Санжар» фирмаси **ТУГАТИЛАДИ**

Даъволар бир ой давомида қабул қилинади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOSHKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 33-40-48 Эълонлар: 33-99-15, 36-57-27.

• Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-0566. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. Адади 8647 нусха.

“Шарқ” нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: “Буюк Турон” кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти – 20. 30. Босишга топширилди – 19.00. 1 2 3 4 5 6